

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS CHUKAS • MAAMAR 2

א ביאור ע"פ זאת חקת כו'

An explanation on "This is the statute," etc.

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/chukas/2/

1 א ביאור ע"פ זאת חקת כו'. הנה מבואר באדרא (קל"ח ע"ב) שבכל מקום שנמצא שם הוי' ב' פעמים

1. An explanation on "This is the statute of," etc. Now, it is explained in the Idra (138b) that wherever the Name Havayah is found twice

בפסוק אחד הפי' הוא דהשם הראשון הוא בז"א והב' הוא בעתיק ואע"ג דהכל אחד אך הוא בחי' ממכ"ע וסוכ"ע

in one verse, the meaning is that the first Name is in Z'eir Anpin (the emotive attributes) and the second is in Atik. And although all is one, it is nevertheless [a matter of] the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin) and the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

(ועמ"ש"ל פ' מקץ ע"פ כי אתה נרי הוי' והוי' יגיה חשכי דג"כ הפי' ב' שמות הוי' כנ"ל, אך שם שני השמות הם סמוכים זה לזה ממש, אך כאן אע"פ שאינן סמוכין רק

(And see what is written above in Parshas Mikeitz on the verse "For You are my lamp, Havayah, and Havayah lights up my darkness," that there too the meaning is two Names Havayah, as mentioned above. But there the two Names are right next to each other; whereas here, although they are not adjacent, but only

שהם בפסוק אחד מ"מ הפי' הוא חד לז"א וחד לע"ק וכמ"ש בביאור האדרא מהאריז"ל שם ובהגהות הרב ר' צמח שם כ' שאינו כלל גמור בכל הפסוקים אלא כשיש בפסוק הבנה לסבול כלל זה כו').

in one verse, nevertheless the meaning is one for Z'eir Anpin and one for Atika Kadisha, as is written in the Arizal's explanation of the Idra there. And in the glosses of the Rav, Rabbi Tzemach, there, he wrote that it is not an absolute rule in all verses, but only where the verse holds a meaning that can bear this rule, etc.)

וזהו וידבר הוי' אל משה דשם הוי' זה הוא בז"א. זאת חקת התורה אשר צוה הוי' היינו שם הוי' דעתיק לאמר הוא בחי' חכמה שנקרא אמירה, וכמ"ש בזהר פ' בראשית (דכ"ב ע"א)

And this is [the meaning of] "And Havayah spoke to Moshe": this Name Havayah is in Z'eir Anpin. "This is the statute of the Torah that Havayah commanded": that is, the Name Havayah of Atik. "Saying" (lemor) is the level of Chochmah (wisdom), which is called amirah (saying), as is written in the Zohar, Parshas Bereishis (22a),

ע"פ ויאמר אלקים. הוה אמר אבא באמירה כו' והוא למעלה מבחי' הדבור שהוא מבחי' בינה.

on the verse "And Elokim said": "Abba said [it] by way of amirah," etc. And it is above the level of speech (dibbur), which is from the level of Binah (understanding).

וכמו שפ"י המגיד נ"ע במ"ש גבי עשרת הדברות וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר

This is as the Maggid, whose soul is in Eden, explained what is written regarding the Ten Commandments (Aseres HaDibros): "And Elokim spoke all these words, saying":

דהיינו שהקב"ה חיבר וקשר את עשרת הדברות אל בחי' לאמר היינו עשרה מאמרות שנאמרו בשימ"ב.
וכמ"ש בזהר ויקרא (די"א ע"ב) איך עשרת הדברות מכוונים נגד עשרה מאמרות.

namely, that the Holy One, blessed be He, joined and bound the Ten Commandments to the level of "saying" (lemor), that is, the Ten Utterances (Asarah Maamaros) that were said during the six days of Creation. And as is written in the Zohar, Vayikra (11b), how the Ten Commandments correspond to the Ten Utterances.

אך ההפרש בין דבור לאמירה הוא כי אמירה הוא בלב ודבור הוא בפה שהוא בחי' ההתגלות לזולתו.

But the difference between speech and saying is that saying is in the heart, and speech is in the mouth, which is the level of revelation to another.

כך עדי"מ למעלה יש ב' בחי' עשרה מאמרות ועשרת הדברות. עשרה מאמרות הם בחכמה דאצי' וכנ"ל בשם הזהר בראשית (דכ"ב).

So too, by way of analogy, above there are two levels: the Ten Utterances and the Ten Commandments. The Ten Utterances are in Chochmah of the World of Atzilus (Emanation), as mentioned above in the name of the Zohar, Bereishis (22).

ועשרת הדברות הוא כבינה שהוא בחי' התגלות [וכ"מ באדרא (דקל"ג ריש ע"א) עיין שם מענין אמירה ודיבור וכ"כ במק"מ בויקרא שם]

And the Ten Commandments are in Binah, which is the level of revelation. [And so it is implied in the Idra (beginning of 133a); see there on the matter of saying and speech. And so the Mikdash Melech wrote, on Vayikra there,

בשם הרח"ו, וקרוב לזה מבואר בפרדס ש"ב פ"ה, ועיין עוד מענין אמירה ודבור בהרמ"ז ר"פ אמור ועמ"ש ע"פ ובבואה לפני המלך אמר עם הספר כו'].

in the name of Rabbi Chaim Vital. And something close to this is explained in the Pardes, Sha'ar 2, chapter 5. And see further on the matter of saying and speech in the Ramaz, at the beginning of Parshas Emor; and see what is written on the verse "And when she came before the king, he said with the letter (sefer)," etc.]

ולכן נאמר בעשרת הדברות וידבר אלקים כו' לאמר. שחיבר את עשרת הדברות שמבחי' בינה לאמר לבחי' ע"מ דחכמה [כי חו"ב הם תרין ריעין כו',

Therefore it is said regarding the Ten Commandments, "And Elokim spoke," etc., "saying": that He joined the Ten Commandments, which are from the level of Binah, to "saying," to the level of the Ten Utterances of Chochmah. [For Chochmah and Binah are "two companions," etc.;

ובזה מתורץ הלאמר דבעשרת הדברות שהוא מיותר לכאורה. כיון שכל ישראל שמעו מפי הקב"ה. עמ"ש"ל מזה בשה"ש בד"ה ששים המה מלכות].

and with this is resolved the "saying" in the Ten Commandments, which at first glance is superfluous, since all Israel heard [them] from the mouth of the Holy One, blessed be He. See what is written above on this in Shir HaShirim, in the discourse beginning "There are sixty queens."]

2 והנה צוה הוא לשון צוותא שהוא ענין התקשרות והתחברות וזהו הפי' אשר צוה הוי' לאמר להיות התקשרות והתחברות הוי' דעתיק לבחי' לאמר הוא החכמה

Now, tzivah (commanded) is an expression of tzavta (joining), which is the matter of binding and joining together. And this is the meaning of "that Havayah commanded, saying": that there be a binding and joining of the Havayah of Atik with the level of "saying," which is Chochmah (wisdom);

והיינו המשכת וגילוי סכ"ע בממכ"ע, והיינו ג"כ שיהיה המשכת התורה ממקורה ושרשה שלמעלה מהחכמה בחכמה כי אורייתא מחכמה נפקת אבל שרשה גבוה למעלה מהחכמה וממשיכים ממקורה ושרשה בח"ע.

that is, the drawing-down and revelation of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) within the light that fills all worlds (memalei kol almin). And that is also that there be a drawing-down of the Torah from its source and root, which is above Chochmah, into Chochmah. For "the Torah comes forth from Chochmah," but its root is high above Chochmah, and one draws down from its source and root into the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah).

ועמ"ש ע"פ ואהיה אצלו אמון בענין אני תורתך שעשעתי כו' ועל המשכה זו נאמר אשר צוה הוי' לאמר וכנ"ל.

And see what is written on the verse "Then I was by Him as a nursling," on the matter of "I, Your Torah, was a delight," etc. And of this drawing-down it is said, "that Havayah commanded, saying," as mentioned above.

ו ביאור הענין הוא כי יש די בחי' טנת"א טעמים בחכמה ונקודות בבינה ותגין בז"א ואותיות במלכות.

And the explanation of the matter is that there are four levels, ta'amim, nekudos, tagin, osiyos: the cantillation notes (ta'amim) in Chochmah, the vowels (nekudos) in Binah (understanding), the crowns (tagin) in Z'eir Anpin (the emotive attributes), and the letters (osiyos) in Malchus (sovereignty).

3 והנה הגם שחכמה הוא בחי' טעמים אעפ"כ לגבי העולם שלמעלה ממנו היא בחי' מקבל מאותיות שבעולם העליון

Now, although Chochmah (wisdom) is the level of the cantillation notes (ta'amim), nevertheless, relative to the world above it, it is at the level of a recipient from the letters of the higher world.

כי בחי' אותיות שבעולם העליון נעשים מקור החכמה לעולם התחתון כמו מלכות דאצי" שנעשית עתיק לבריאה כו' וכמו עד"מ דבור הרב נעשה מקור לשכל התלמיד.

For the level of the letters in the higher world becomes the source of Chochmah for the lower world, just as Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation) becomes Atik for the World of Beriah (Creation), etc.; and just as, by way of analogy, the speech of the teacher becomes a source for the intellect of the student.

וזהו אשר צוה הוי' היינו בחי' דבור ואותיות שם הוי' שלמעלה מאצילות מזה נעשה בחי' לאמר מקור לחכמה דאצילות

And this is [the meaning of] "that Havayah commanded": that is, the level of the speech and letters of the Name Havayah that is above Atzilus. From this is made the level of "saying," a source for Chochmah of Atzilus.

(ועמ"ש בפי' שלח ע"פ ועתה יגדל כו' כאשר דברת לאמר, ובפרשה במדבר בד"ה וארשתיך לי בפי' את ה' האמרת היום ועמ"ש בפי' ברוך שאמר והיה העולם):

(And see what is written in Parshas Shelach on the verse "And now, let it be great," etc., "as You have spoken, saying"; and in Parshas Bamidbar, in the discourse beginning "And I will betroth you to Me," on the meaning of "You have exalted (he'emarta) Havayah today"; and see what is written on the meaning of "Blessed is He who said, and the world came into being.")

4 ב והנה כ"ז היה נמשך ע"י מעשה פרה אדומה. דהנה כתיב ולקח הכהן עץ ארז ואזוב ושני תולעת והשליך אל תוך שרפת הפרה כו' ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת ונתן עליו מים חיים אל כלי.

2. Now, all this was drawn down through the procedure of the red heifer. For it is written, "And the kohen shall take cedar wood, hyssop and scarlet of the worm (shni tola'as), and cast [them] into the midst of the burning of the heifer," etc.; and, "They shall take for the impure person from the dust of the burning of the sin-offering, and he shall put upon it living water in a vessel."

5 ולהבין זה יש להקדים כי הנה נודע שיש ד' בחי' מדבר חי צומח דומם [שהם ג"כ כנגד ד' בחי' טנת"א] והעליון מהם כולל את התחתון ג"כ.

To understand this, we must first preface that, as is known, there are four levels: the speaking (medaber), the living (chai), the growing (tzomeach) and the inanimate (domem) [which also correspond to the four levels of ta'amim, nekudos, tagin, osiyos]; and the higher of them also includes the lower.

כמו הנה הדומם שהוא בחי' האחרונה ותחתונה מד' בחי' הנ"ל ע"כ אינו רק בכחינתו לבד שהוא דומם אבל בחי' צומח חי כו' הוא בבחי' הסתלקות ממנו.

For example, the inanimate, which is the last and lowest level of the four levels mentioned above, is therefore only at its own level alone, that it is inanimate; but the levels of the growing, the living, etc., are in a state of withdrawal from it.

6 והצומח כמו האילנות והעשבים יש בהן חיות יותר מבדומם שהוא כח הצמיחה ומ"מ הוא כולל ג"כ בחי' דומם

The growing, such as trees and grasses, has more life-force (chayus) in it than the inanimate, namely the power of growth; and nevertheless it also includes the level of the inanimate.

שהרי עצמיות העץ זולת כח הצמיחה שבו הוא כמו בחי' דומם אלא שנוסף ע"ז שיש בו ג"כ כח הצמיחה

For the very substance of the tree, apart from the power of growth within it, is like the level of the inanimate; only that, in addition to this, it also has the power of growth.

ועל שם שנוסף בו על הדומם בחי' זו שצומח נק' צומח [וכמ"ש בע"ח בסופו שהדומם אין בו רק נפש המרכבת

And because this level, that it grows, is added in it beyond the inanimate, it is called "growing." [As is written in Etz Chaim at its end, that the inanimate has in it nothing but the combining soul,

דהיינו כח ההרכבה המרכיב ומחבר בו הדי' יסודות שהוא מורכב מהם והנפש שבצומח יש בה

that is, the power of combination, which combines and joins together in it the four elements of which it is composed. And the soul in the growing thing has in it

ב' בחי' הא' החיצוני' שבו הוא הנפש המרכבת שבה כענין נפש הדומם ונוסף בה בחינה יותר פנימי' הנק' נפש הצומחת אבל אין בו נפש החיונית].

two levels: the first, its outer [level], is the combining soul within it, like the soul of the inanimate; and added to it is a more inner level, called the growing soul; but it does not have the vital soul.]

7 והחי יש בו כ"ז ונוסף ע"ז נפש החיונית והרצונית משא"כ בצומח ודומם וע"ש זה נק' חי אבל מכל מקום כלול בו ג"כ בחינת צומח ודומם כי בכלל מאתים מנה.

The living has all this, and added to it is the vital and volitional soul, which is not so with the growing and the inanimate; and on account of this it is called "living." But nevertheless the levels of the growing and the inanimate are also included in it, for "a hundred is included in two hundred."

8 והיינו שיש חיות קטנים וגדולים והקטנים הולכים ומתגדלים וזהו בחי' צומח שיש בחי'.

That is, there are small animals and large ones, and the small ones keep growing larger; and this is the level of the growing that is in the living.

וגם יש בו בחי' דומם ע"ד הנ"ל שבצומח יש בחי' דומם, ויותר נראה זה בעצמות שבגוף הבעל חי שהן בחי' דומם מצד עצמן רק שמ"מ הן בחי' צומח וחי ג"כ.

And it also has in it the level of the inanimate, in the manner mentioned above, that in the growing there is the level of the inanimate. And this is seen more in the bones in the animal's body, which are the level of the inanimate in themselves, only that nevertheless they are also the level of the growing and the living.

והמדבר שיש בו נפש השכלית המדברת מ"מ כולל הוא ג"כ בו בחי' דצ"ח שהרי הוא חי והקטן מתגדל כו'.

And the speaking, which has in it the intellectual, speaking soul, nevertheless also includes within it the levels of the inanimate, the growing and the living; for, after all, it is alive, and the small one grows larger, etc.

9 והנה כמו שהמדבר שהוא האדם כלול מדי בחי דצח"מ גשמיים כמו כן בכחות הנפש המדברת יש ג"כ בחי התכללות מדצ"ח.

Now, just as the speaking, which is man, is composed of the four physical levels of the inanimate, the growing, the living and the speaking, so too in the powers of the speaking soul there is also an inclusion of the inanimate, the growing and the living.

מחשבה ודיבור ומעשה כולם הם בחי דומם [ע' בד"ה אם בחקותי] שהרי מאות ודבור אחד לא יתהווה אות ודבור אחר וכשמדבר דבור אחר זהו המשכה אחרת מכח הדבור

Thought, speech and action are all the level of the inanimate [see the discourse beginning "If you walk in My statutes"]; for from one letter and one word, another letter and word will not come into being, and when one speaks another word, that is a different drawing-forth from the power of speech.

אבל מדבור זה שיצא ממנו לא שייך שום הגדלה וכמו שהוא כך ישאר וכן באותיות המחשבה ואין בהם גידול וצמיחה לכן נק' דומם.

But in this word that came out of him, no growth at all applies; as it is, so it will remain. And so too with the letters of thought: there is no growth or sprouting in them. Therefore they are called inanimate.

10 והמדות הם בחי צומח שיש בהם צמיחה מקטנות לגדלות למשל אצל הקטן המדות שלו לדברים קטנים וכשמתגדל יהיו המדות יותר במעלה לפי ערכו, ואפילו בגדול בתחלה המדה וההתפעלות קטנה כמו נצוץ אש ואח"כ מתרחבת ומתגדלת.

And the emotive attributes (middos) are the level of the growing, for there is growth in them from smallness to greatness. For example, with a child, his emotive attributes are for small things, and when he grows up his emotive attributes will be of a higher standing, in proportion to him. And even in an adult, at first the attribute and the emotion are small, like a spark of fire, and afterward it broadens and grows.

והשכל הוא בחי' חי כמ"ש והחכמה תחיה (ורא"י לדבר כשכותבין השכל ומדברים השכל יותר ניכר בדבור מבכתב וכ"ז מחמת ששכל בחי' חי ודבור אינו כ"כ בחי' דומם כמעשה ע"כ ניכר השכל יותר בדבור. מ"כ).

And the intellect is the level of the living, as it is written, "And wisdom gives life" (and a proof of the matter: when one writes an idea and when one speaks the idea, the idea is more recognizable in speech than in writing; and all this is because the intellect is the level of the living, and speech is not so much the level of the inanimate as action is; therefore the intellect is more recognizable in speech. I found this written).

וכתר שלמעלה מהשכל הוא בחי' מדבר שהדבור עצמו הוא בחי' דומם כנ"ל. אמנם בחי' מדבר הוא בחי' כתר שבו יוכל לדבר ורא"י מהקטן שמבין כל דבר ואינו יכול לדבר עד שמתגדל מעט

And Keser (the Crown), which is above the intellect, is the level of the speaking; for speech itself is the level of the inanimate, as mentioned above, but the level of the speaking is the level of Keser, by which one is able to speak. And a proof is from the small child, who understands everything yet cannot speak until he grows up a little;

והיינו מפני שהדבור הוא ממקום גבוה יותר מהשכל המובן ומושג וכמבואר באגה"ק בד"ה ויעש דוד שם.

and that is because speech is from a place higher than the intellect that is understood and grasped, as is explained in Iggeres HaKodesh, in the epistle beginning "And David made a name."

11 וכמ"כ יובן למעלה שבחינת אותיות מחשבה ודבור שלמעלה הם בחי' דומם ולכן נק' בס"י אבנים שתי אבנים בונות שני בתים כו',

So too it will be understood above: the level of the letters of thought and speech above is the level of the inanimate. And therefore in Sefer Yetzirah they are called stones: "Two stones build two houses," etc.

והמדות עליונות הם בחי' צומח שכמו בצומח יש גידול וצמיחה כך בז"א שנק' צומח יש בו קטנות וגדלות שיש מוחין דקטנות ומוחין דיניקה ומוחין דגדלות ראשון וגדלות שני כו'.

And the supernal emotive attributes (middos) are the level of the growing: for just as in the growing there is growth and sprouting, so in Z'eir Anpin (the emotive attributes), which is called "growing," there is smallness and greatness; for there are the intellect (mochin) of smallness, the mochin of nursing, and the mochin of the first greatness and of the second greatness, etc.

וזהו ג"כ ענין עץ ארז ואזוב שהי' משליך לתוך שרפת הפרה שארז הוא היותר גדול שבצומח ואזוב הוא הנמוך שבמין הצומח כמ"ש מן הארז אשר בלבנון ועד האזוב אשר יוצא בקיר

And this is also the matter of the cedar wood and hyssop that he would cast into the burning of the heifer: for the cedar is the greatest of the growing, and the hyssop is the lowest of the kind of the growing, as it is written, "from the cedar that is in Lebanon to the hyssop that comes out of the wall"

(וכמ"ש בזהר פ' תזריע דמ"ח ע"א) (ובזהר פ' מצורע) (דנ"ג ע"ב) פ"י דארז ואזוב הוא ת"ת ויסוד כן פ"י הפרדס והמק"מ, ואולם הרמ"ז פ"י דעץ ארז הוא הדעת,

(as is written in the Zohar, Parshas Tazria, 48a) (and in the Zohar, Parshas Metzora) (53b). The meaning is that the cedar and the hyssop are Tiferes (beauty) and Yesod (foundation); so the Pardes and the Mikdash Melech explain. However, the Ramaz explains that the cedar wood is Daas (knowledge).

והנה בזהר שם כ' שהם ב' ויין ובזהר פ' יתרו (דס"ח ע"א) כ' דב' ויין הנ"ל זהו בחי' משה ויוסף ושם נת' דהוא יסוד אבא ויסוד ז"א, ואפשר לכוונו עם פ"י הרמ"ז

Now, in the Zohar there it is written that they are two vavs; and in the Zohar, Parshas Yisro (68a), it is written that the two vavs mentioned above are the level of Moshe and Yosef, and there it was explained that this is Yesod of Abba and Yesod of Z'eir Anpin. And it is possible to reconcile it with the Ramaz's explanation,

כי יסוד אבא הוא דעת דז"א והחכמה נקרא חי כמ"ש והחכמה תחיה, וזהו ענין מים חיים הנובעים מתחת לארץ. כך הוא החכמה מאין תמצא מבחינת כתר שנק' מקור חיים.

for Yesod of Abba is Daas of Z'eir Anpin. And Chochmah (wisdom) is called "living," as it is written, "And wisdom gives life"; and this is the matter of "living water," which wells up from beneath the earth. So it is with Chochmah: "wisdom is found from ayin (nothing)," from the level of Keser (the Crown), which is called "the source of life."

12 והכתר נק' מדבר שהוא למעלה מבחי' חי וכנ"ל שע"ז נאמר כי עמך מקור חיים. וגם נקרא בשם מדבר ע"ש היותו מקור הדבור. אף שהדבור הוא בחינת דומם.

And Keser (the Crown) is called "the speaking," for it is above the level of the living, as mentioned above, that of it is said, "For with You is the source of life." And it is also called by the name "speaking" on account of its being the source of speech, even though speech is the level of the inanimate.

אלא משום דנעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחלתן דייקא שהמלי' שרשה מכתר ולכן בע"ס דאוי"ח המלי' הוא כתר כמ"ש בע"ח ולכך המלך לובש הכתר והעטרה.

But [this is] because "their beginning is wedged in their end, and their end in their beginning," precisely: for the root of Malchus (sovereignty) is from Keser. And therefore, in the Ten Sefiros of the returning light (or chozer), Malchus is Keser, as is written in Etz Chaim; and that is why the king wears the crown and the diadem.

לכן שרש הדבור נמשך מבחינת כתר דוקא שנקי' ע"ש זה מדבר ולכן האותיות הם מקיפי' על השכל ומלבישים אותו כי שרשם מלמעלה מהחכמה.

Therefore the root of speech is drawn specifically from the level of Keser, which on account of this is called "speaking." And therefore the letters encompass the intellect and clothe it, for their root is from above Chochmah (wisdom).

וע"כ אותיות התורה שרשם מבחי' ומדרגה גבוה יותר מהחכמה שבהן דאורייתא מחכמה נפקת והאותיות שרשם מבחינה שלמעלה מהחכמה כו'.

And therefore the letters of the Torah have their root in a level and rank higher than the Chochmah within them; for "the Torah comes forth from Chochmah," but the letters have their root in a level that is above Chochmah, etc.

(ובזה א"ש הא דע"ה עולה לתורה ומברך אע"פ שאינו מבין פי' המלות אלא משום דהקריאה באותיות תשב"כ נקרא קורא בתורה אף שאינו מבין כלל פי' המלוכש בהן וכמ"ש במ"א.

(And with this it is well understood why an unlearned person goes up to the Torah and recites the blessing, although he does not understand the meaning of the words: it is because reading the letters of the Written Torah is called reading in the Torah, even though he does not understand at all the meaning that is clothed in them, as is explained elsewhere.

ועמ"ש"ל בפי' בראשית בד"ה וייצר מענין שייכות בחי' דומם למדבר דוקא שלכן גוף של אדה"ר היה תחלה בחי' דומם כו' ע"ש, ואע"ג שנת' למעלה שהמדבר כולל כל הגי' בחי' דצי"ח וכן החי' כולל גי' צומח ודומם.

And see what is written above in Parshas Bereishis, in the discourse beginning "And He formed," on the connection of the level of the inanimate specifically to the speaking, which is why the body of Adam, the first man, was at first the level of the inanimate, etc.; see there. And although it was explained above that the speaking includes all three levels of the inanimate, the growing and the living, and likewise the living also includes the growing and the inanimate,

וכן הצומח כולל בחי' דומם עד"מ המדות שנק' צומח כוללים ג"כ בחי' דומם היינו בחי' אותיות כי בהתפעלות המדה כלול בה בחי' אותיות בהעלם.

and likewise the growing includes the level of the inanimate. For example, the emotive attributes (middos), which are called "growing," also include the level of the inanimate, that is, the level of letters, for in the stirring of the attribute the level of letters is included in it in concealment;

והשכל שהוא בחי' חי כלול בו ג"כ בחי' צומח ודומם שהן המדות שבשכל והאותיות, וזהו ענין מלוי יו"ד שהוא ו' ד' הוא"ו הוא ששה מדות והד' הוא בחינת דבור שהיו כלולים תחלה ב" שהוא חכמה ואח"כ צמחו המדות ונולדו מהשכל כו'

and the intellect, which is the level of the living, also has included in it the levels of the growing and the inanimate, which are the emotive attributes within the intellect and the letters; and this is the matter of the spelling-out (milui) of yud, which is vav, dalet: the vav is six emotive attributes, and the dalet is the level of speech, which were included at first in the yud, which is Chochmah, and afterward the emotive attributes sprouted and were born from the intellect, etc.;

וכן עד"ז הכתר שהוא בחינת מדבר כולל כל הגי' בחי' הנ"ל שהם חכמה ומדות ואותיות הנק' דצ"ח, וזהו ענין מו"ס שבכתר ומדות דא"א כו' ובודאי בחי' החי הכלול במדבר גבוה לאין קץ מבחי' החי עצמו.

and so too, in the same way, Keser, which is the level of the speaking, includes all three levels mentioned above, which are Chochmah, the emotive attributes and the letters, called the inanimate, the growing and the living; and this is the matter of Mocha Stima'ah (the hidden brain) in Keser and the emotive attributes of Arich Anpin, etc. And certainly the level of the living that is included in the speaking is infinitely higher than the level of the living itself,

וכעד"ז בכל המדרגות מה שהעליון כולל הבחי' תחתוני' הם שם משוכחים הרבה מבחי' התחתונות ממש. וא"כ כיון שגם החכמה שרשה מהכתר כמו שהאותיות שרשן מכתר איך יהיה באותיות בחי' גבוה יותר מהחכמה.

and in the same way in all the levels, the lower levels that the higher one includes are there far more excellent than the actual lower levels; if so, since Chochmah too has its root in Keser, just as the letters have their root in Keser, how can there be in the letters a level higher than Chochmah?

ושלכך נקרא הכתר מדבר דוקא ע"ש הדבור הנמשך ממנו ולא ע"ש החכמה שנמשך ג"כ ממנו. אמנם י"ל ששרש האותיות בכתר הוא מבחי' עליונה יותר משרש החכמה שם.

And [how can it be] that Keser is therefore called "speaking" specifically, on account of the speech drawn from it, and not on account of Chochmah, which is also drawn from it? However, it can be said that the root of the letters in Keser is from a higher level than the root of Chochmah there.

כי אע"ג שלמטה החכמה גבוה יותר מהאותיות. אבל בשרשן הוא להפך. דשם האותיות גבוה יותר כו'. וכך נת' לקמן ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות כו' בענין דצ"ח כו'.

For although below, Chochmah is higher than the letters, in their root it is the reverse: there the letters are higher, etc. And so it is explained below, on the verse "And Moshe spoke to the heads of the tribes," etc., on the matter of the inanimate, the growing and the living, etc.

והענין א"ש עפמ"ש הרמ"ז ר"פ ויקרא דשרש האותיות נמשכים מבחי' אורא שלמעלה ממו"ס ועמ"ש מזה בדרוש דמזוזה מימין ונ"ח משמאל ובד"ה לריח שמניך טובים,

And the matter is well understood according to what the Ramaz wrote at the beginning of Parshas Vayikra, that the root of the letters is drawn from the level of Avira (the "air"), which is above Mocha Stima'ah. And see what is written on this in the discourse on "The mezuzah on the right and the Chanukah lamp on the left," and in the discourse beginning "Your ointments have a goodly fragrance,"

והרי א"כ הוא למעלה משרש החכמה ששרשה ממו"ס דאריך שהוא חכמה שבכתר וג"ז ע"י מזלות ושערות והאותיות שרשן מבחינת אורא שלמעלה ממו"ס.

and then, if so, it is above the root of Chochmah, whose root is from Mocha Stima'ah of Arich [An-pin], which is the Chochmah within Keser, and this too through the mazalos and the hairs; whereas the letters have their root in the level of Avira, which is above Mocha Stima'ah.

וכ"ה ג"כ בצומח וחי דאע"ג דלמטה החי גבוה יותר מהצומח וכן השכל שנק' חי הוא גבוה מהמדות שנק' צומח מ"מ בשרשן הז"א גבוה יותר מחו"ב כדאיתא באדר"ז דרצ"ב או"א אתכלילו במזלא וביה תליין וביה אחידן.

And so it is also with the growing and the living: although below, the living is higher than the growing, and likewise the intellect, which is called "living," is higher than the emotive attributes, which are called "growing," nevertheless in their root Z'eir Anpin (the emotive attributes) is higher than Chochmah and Binah (understanding), as is stated in the Idra Zuta (292): "Abba and Imma (Chochmah and Binah) are included in the mazla, and on it they hang and by it they are held;

ז"א בעתיקא אחיד ותליא ופי' שם האריז"ל שאו"א מושפע"י מהחכמה שבכתר ע"י מזלא כנ"ל, ואמנם הז"א מושפע יותר מלמעלה מן הכתר דא"א עצמו ומזה הצד לפעמים הז"א מעולה יותר מאו"א עכ"ל, ועמשי"ל מזה בפי' יתרו בענין האבות הן הן המרכבה.

Z'eir Anpin is held by and hangs on Atika." And the Arizal explains there that Abba and Imma receive their flow from the Chochmah within Keser through the mazla, as mentioned above, but Z'eir Anpin receives its flow from higher, from Keser of Arich Anpin itself, and from this aspect Z'eir Anpin is sometimes superior to Abba and Imma. End of quote. And see what is written above on this in Parshas Yisro, on the matter of "The Patriarchs are themselves the chariot."

נמצא בשרשם הצומח גבוה מהחי ועמ"ש גבי תנופת שתי הלחם ע"ג שני הכבשים. ואמנם הדומם שרשו גבוה גם מהצומח כי האותיות שרשם מאוירא כנ"ל אשר שם הוא גילוי בחי' רדל"א שלמעלה גם מהכתר דא"א.

It follows that in their root the growing is higher than the living. And see what is written regarding the waving of the two loaves upon the two lambs. And indeed, the inanimate has its root higher even than the growing, for the letters have their root in Avira, as mentioned above, where there is the revelation of the level of Radla (the Head that is not known), which is above even Keser of Arich Anpin.

וכ"מ בע"ח שער א"א פ"ב דהמלי' שרשה מרדל"א והמלי' הוא בחי' דומם ודבור ועמ"ש במ"א ע"פ מזמור שיר חנוכת הבית בענין מזון לבוש בית כו'):

And so it is implied in Etz Chaim, Sha'ar Arich Anpin, chapter 2, that the root of Malchus is from Radla; and Malchus is the level of the inanimate and of speech. And see what is written elsewhere on the verse "A psalm, a song for the dedication of the House," on the matter of food, clothing and house, etc.)

13 ג וזהו ענין מעשה פרה כי האפר הוא העלאת מ"ן וכלול בזה המ"ן מכל גי' בחי' דצ"ח, שהפרה היא חי ונעשה אפר

3. And this is the matter of the procedure of the heifer: for the ash is the raising of mayin nukvin (feminine waters), and included in this is the mayin nukvin from all three levels of the inanimate, the growing and the living. For the heifer is living, and it becomes ash;

וגם עץ ארז ואזוב שהן בחי' צומח והצומח כולל בעצם ג"כ בחינת דומם ושני תולעת הוא בחי' דבור שכחו בפיו

and also the cedar wood and hyssop, which are the level of the growing, and the growing in its very essence also includes the level of the inanimate; and the scarlet of the worm is the level of speech, for its strength is in its mouth;

נמצא הוא שרשו נגד בחי' מדבר וגם האותיות הדבור עצמן הם בחי' דומם וכ"ז היינו מפני שמעשה פרה הוא כללות בחינת רצוא ושוב

it follows that its root corresponds to the level of the speaking; and also the letters of speech themselves are the level of the inanimate. And all this is because the procedure of the heifer is the general and collective expression of the level of "running and returning" (ratzo vashov),

ולכן נקרא חקת התורה ע"כ נעשה האפר שהוא הרצוא מכללות הבחי' שבעולם דומם צומח חי כו' and therefore it is called "the statute of the Torah." Therefore the ash, which is the "running," is made from the levels in the world as a whole, inanimate, growing, living, etc.;

לכן עי"ז אח"כ בקידוש מי חטאת ונתן עליו מים חיים הוא המשכת מ"ד מבחי' והחכמה תחיה שהוא מבחי' מו"ס כו',

therefore, through this, afterward, in the sanctifying of the waters of purification (mei chatas), "and he shall put upon it living water," there is the drawing-down of mayin duchrin (masculine waters) from the level of "And wisdom gives life," which is from the level of Mocha Stima'ah (the hidden brain), etc.

ומכ"ז יובן ג"כ ענין אשר צוה הוי' לאמר שמבחינת אותיות דעתיק נמשך להיות מקור לחכמה הנקרא אמירה

And from all this will also be understood the matter of "that Havayah commanded, saying": that from the level of the letters of Atik it is drawn down to be a source for Chochmah (wisdom), which is called amirah (saying);

דהיינו שבחינת אותיות אלו הם למעלה מהחכמה דהיינו שרש האותיות כמו שהן בבחינת כתר שע"ש זה נקרא הכתר מדבר

that is, the level of these letters is above Chochmah: namely, the root of the letters as they are in the level of Keser (the Crown), on account of which Keser is called "speaking";

רק שבהשפלתן למטה בבחי' מלכות אז הם לבושים או בתים לבחי' חכמה אכן כמו שהן עדיין כלולים בשרשן הרי הם למעלה מבחינת החכמה כנ"ל

only that in their descent below, into the level of Malchus (sovereignty), they are then garments or houses for the level of Chochmah; but as they are still included in their root, they are above the level of Chochmah, as mentioned above.

לכן אמר אשר צוה הוי' לאמר שיהיה צוואתא והמשכה מבחי' אותיות שם הוי' דעתיק אל בחינת החכמה

Therefore it says, "that Havayah commanded, saying": that there be a joining (tzavta) and drawing-down from the level of the letters of the Name Havayah of Atik to the level of Chochmah;

וזהו לאמר (ואפשר לומר דפי' קידוש מי חטאת היינו שעיי' ההעלאת מ"ן דאפר הפרה עיי' ממשיכים מבחי' קדש העליון טלא דבדולחא בהמים חיים היינו התלבשות גבורה דעתיק במו"ס

and this is "saying." (And it is possible to say that the meaning of the sanctifying of the waters of purification is that through this raising of mayin nukvin of the heifer's ash, through this one draws down from the level of the supernal Kodesh (holiness), the "crystalline dew" (tala d'vedolcha), into the living water; that is, the enclothing of Gevurah (restraint) of Atik in Mocha Stima'ah;

והיינו שממשיכים מבחי' מדבר מקור הדבור בחינת כי עמך מקור חיים משם ממשיכים בהמים חיים שהוא בחינת ח"ע הנקרא חי והחכמה תחי'. ואח"כ מזים מזה לדחות רוח הטומאה עיי' המשכת כתר וח"ע כו').

that is, one draws down from the level of the speaking, the source of speech, the level of "For with You is the source of life"; from there one draws down into the living water, which is the level of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah), which is called "living," "And wisdom gives life." And afterward one sprinkles from it to drive away the spirit of impurity, through the drawing-down of Keser and the higher Chochmah, etc.)

ולהבין מעט מזעיר בענין הפרה. הנה נודע כי מקו השמאל הוא יניקת החיצונים רישי' דעשו בעטפוי דיצחק, וזהו ענין סוספיתא דדהבא

And to understand a very little of the matter of the heifer: now, it is known that from the left line comes the nourishment of the external forces (chitzonim): "the head of Esav in the bosom of Yitzchak." And this is the matter of "the dross of gold."

והיינו לפי שבחינת ומדרגת הגבורות וקו השמאל הוא להיות בבחי' אור חוזר ורצוא והסתלקות ליכלל באור א"ס ב"ה והוא הפך בחינת ההמשכה והגילוי למטה.

And this is because the level and rank of the Gevuros and the left line is to be in the state of returning light (or chozer), of "running" and withdrawal, to be absorbed into the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He; and this is the opposite of the level of drawing-down and revelation below.

14 ומה שנמשך מהגבורות למטה הוא בצמצום מאד לכך ברכוי הצמצוצים נמשך מזה למטה גבורות קשות ויניקת החיצונים.

And what is drawn down from the Gevuros below is in great contraction; therefore, through the many contractions, there are drawn from this, below, harsh Gevuros and the nourishment of the external forces.

משא"כ מקו הימין שבחי' ומדרגת החסד וקו הימין הוא להיות המשכת וגילוי אור א"ס ב"ה למטה בחי' אור ישר

Which is not so with the right line: for the level and rank of Chesed (kindness) and the right line is to be the drawing-down and revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, below, the level of direct light (or yashar);

לכן אף כשנמשך בהשתלשלות למטה לא יוכל להיות מזה יניקת החיצונים כי נמשך הכיטול למטה כו' (וע' בזהר פקודי) (דף רכ"ד ע"ב) ובמ"ש הרמ"ז שם כי הימין כו'

therefore, even when it is drawn down through the chain of descending worlds (hishtalshelus), there can be no nourishment of the external forces from it, for the self-nullification (bittul) is drawn down below, etc. (And see in the Zohar, Pekudei) (page 224b), and what the Ramaz wrote there, that the right, etc.,

אבל השמאל כו' ועמ"ש ע"פ מאמר הזהר פ' אחרי (דע"ט ב') הביאו עלי כפרה כו' דבגינהון אתער כו'

but the left, etc. And see what is written on the saying of the Zohar, Parshas Acharei (79b), "Bring an atonement for Me," etc., "for on their account is aroused," etc.,

דמש"ש יובן איך מקו השמאל יש מקום ליניקת החיצונים והעיקר ביצירה ועשיה לפי ששם הגבורות הם יותר בהתחלקות מן החסדים משא"כ בב ריאה וכ"ש באצילות ששם שמאלא אתכליל בימינא ממש.

for from what is written there it will be understood how from the left line there is room for the nourishment of the external forces, and mainly in the World of Yetzirah (Formation) and the World of Asiyah (Action), because there the Gevuros are more separated from the Chasadim; which is not so in the World of Beriah (Creation), and all the more so in the World of Atzilus (Emanation), where "the left is included in the right" in actual fact.

וזהו ענין הפרה אדומה דקבילת משמאלא מבחי' פני שור מהשמאל כי הפרה הוא בחי' נוק' דנוגה (כמ"ש הרח"ו בטעמי מצות פי חקת).

And this is the matter of the red heifer, which "receives from the left," from the level of "the face of an ox on the left"; for the heifer is the level of the Nukva (the feminine) of nogah (as Rabbi Chaim Vital wrote in Ta'amei HaMitzvos, Parshas Chukas).

והנה נודע שקליפת נוגה היא בחינה ממוצעת בין קליפות הטמאות לגמרי ובין בחי' הקדושה היינו כי קליפות הטמאות לגמרי הם שורש היצה"ר של הרע הגמור

Now, it is known that kelipas nogah (the glowing husk) is an intermediate level between the completely impure kelipos and the level of holiness. That is, the completely impure kelipos are the root of the evil inclination for outright evil,

כמו רציחה וניאוף וגזל ולשון הרע ודומיהן וקליפת נוגה הוא שורש היצר הרע של תאוות היתר כשהן שלא לשם שמים כי אם להנאת גופו.

such as murder, adultery, robbery, evil speech and the like; and kelipas nogah is the root of the evil inclination for permitted desires, when they are not for the sake of Heaven but only for the pleasure of one's body.

כי היא כלולה מטו"ר שפנימיותה יורד ונמשך מבחינת טוב ומתלבש ברע וע"י הטוב שבה היא מקבלת החיות מבחי' הקדושה וזהו דקבילת מבחינת פני שור שבמרכבה.

For it is composed of good and evil: its inner dimension descends and is drawn from the level of good and is clothed in evil; and through the good within it, it receives life-force (chayus) from the level of holiness. And this is [the meaning of] its "receiving" from the level of "the face of the ox" in the Chariot.

15 והיא משפעת לקליפות הטמאות וחיצונים ע"י הרע שבה, נמצא היא מחברת שיומשך יניקה מע"ס דקדושה לעשר כתרי מסאבותא שהן שורש הרע הגמור כנ"ל. ולתקן זה באה מצות פרה אדומה.

And it gives flow to the impure kelipos and the external forces through the evil within it. It follows that it connects, so that nourishment is drawn from the Ten Sefiros of holiness to the "ten crowns of impurity," which are the root of outright evil, as mentioned above. And to rectify this came the mitzvah of the red heifer.

לכן נעשית מחוץ למחנה כי באצילות איהו וגרמוהי חד ושמאלא אתכליל בימינא ואין שם יניקה

Therefore it is done outside the camp: for in the World of Atzilus (Emanation) "He and His vessels are one" (ihu vegarmohi chad), and "the left is included in the right," and there is no nourishment there;

וגם חוץ מבריא [שאפילו ק"נ דבריא הוא רובו טוב עדיין רק ביצי חציו טוב וחציו רע ובעשי רובו ככולו רע רק מעט טוב מעורב בתוכו כו' כמ"ש במ"ח בסדר נזיקין].

and also outside Beriah [for even kelipas nogah of Beriah is still mostly good; only in Yetzirah is it half good and half evil, and in Asiyah it is mostly, as though entirely, evil, with only a little good mixed into it, etc., as is written in Mishnas Chassidim, in the Order of Nezikin].

16 וגם שנעשית חוץ לפרגוד ומסך המבדיל בין הקדושה לחול, לתקן ולהחזיר היניקה הנמשך ממנה משם לחיצונים.

And also, it is done outside the partition (pargod) and the screen that separates between holiness and the profane, in order to rectify and bring back the nourishment that is drawn from it, from there, to the external forces.

והיינו בתחלה ההזאה להוציא הטוב והוא פנימי ק"נ להחזירו לשרשו להקדושה ולכן היה מזה כנגד בית קדש הקדשים

That is, first the sprinkling, to bring out the good, which is the inner dimension (pnimiyus) of kelipas nogah (the glowing husk), to return it to its root, to holiness; and therefore he would sprinkle facing the Holy of Holies,

כדאיתא בפ"ג דפרה מ"ט ובפ"ב דמדות (ועמש"ל פ' מסעי בענין וירד הגבול הירדנה. ענין ירדן שנוטל מזה ונותן לזה) ואח"כ ושרף את הפרה לתקן חיצונית ק"נ.

as stated in chapter 3 of Parah, mishnah 9, and in chapter 2 of Middos (and see what is written above in Parshas Masei on "And the border shall go down to the Jordan": the matter of the Yarden, which takes from this one and gives to that one); and afterward, "And he shall burn the heifer," to rectify the outer dimension (chitzoniyus) of kelipas nogah.

והנה גוף הבעל חי ג"כ כלול מד' יסודות ארמ"ע. אך רוב בנין הגוף הוא מן העפר ולכן נאמר לאדם ואל עפר תשוב.

Now, the body of an animal too is composed of the four elements, fire, air, water and earth; but most of the body's structure is from earth (afar), and therefore it was said to man, "And to dust (afar) you shall return."

ונמצא עצמיות גוף הפרה הוא היסוד העפר רק שהורכב ג"כ עוד מג' יסודות אש רוח מים.

It follows that the essential substance of the heifer's body is the element of earth, only that it was also compounded of three more elements: fire, air and water.

17 וכשרפו הפרה נשאר האפר שהוא העצמיות שלה יסוד העפר שבה ושאר הג' יסודות אר"מ שהורכבה מהן מתפרדים ממנו ע"י השריפה,

And when they burned the heifer, there remained the ash, which is its essential substance, the element of earth within it; and the other three elements, fire, air and water, of which it was compounded, separate from it through the burning.

וכן בנמשל האפר הוא העצמיות של הפרה כי שרש התהוות ק"נ הוא מעולם התהו מחמת שבירת הכלים שנפלו רפ"ח ניצוצין בק"נ.

And so too in the thing illustrated (the nimshal): the ash is the essence of the heifer. For the root of the coming-into-being of kelipas nogah (the glowing husk) is from the World of Tohu, because of the breaking of the vessels, in which 288 sparks fell into kelipas nogah.

18 וזהו העצמיות שלה עד"מ דהיינו שזהו העיקר רק שע"י השבירה נמשך שנתערבו ברע וזהו עד"מ בחי' הרכבה, ושרפת הפרה הוא

And this is its essence, by way of analogy: that is, this is the main thing, only that through the breaking it came about that they became mixed with evil; and this, by way of analogy, is the level of compounding. And the burning of the heifer is

שעי"ז יופרד הרע שנתערב בהניצוצים דתהו ויסתלק מהטוב ע"ד ובערת הרע מקרבך ואז ישאר האפר שהוא העצמיות דהיינו הניצוצים דתהו כמו שהן בלתי תערובות הרע.

that through this the evil that became mixed into the sparks of Tohu will be separated and will depart from the good, in the manner of "And you shall eradicate the evil from your midst"; and then there will remain the ash, which is the essence, that is, the sparks of Tohu as they are, without the admixture of evil.

19 וזהו פ"י אפר הפרה שמבחי' פר ה' נעשה פר א' כו'. [וגם שמתעלה ב"ן לשרשו בס"ג ושם ב"ן הוא מילוי ההי"ן וס"ג הוא מילוי יודי"ן אך הוא"ו הוא מילוי אל"ף כו'.]

And this is the meaning of "the ash of the heifer" (efer haparah): from the level of par with a hei (parah) it becomes par with an alef (efer), etc. [And also, that the Name Ban rises to its root in the Name Sag. The Name Ban is the spelling-out with hei's, and Sag is the spelling-out with yud's, but the vav is spelled out with an alef, etc.]

20 ובעבודת ה' היינו כי המדות דנה"ב הן ג"כ מק"נ ושרש שרשן מעולם התהו כנ"ל וצריך לשרוף ולכלות הרע שנתערב בהן

And in the service of G-d, this is that the emotive attributes (middos) of the animal soul are also from kelipas nogah (the glowing husk), and the root of their root is from the World of Tohu, as mentioned above; and one must burn and consume the evil that became mixed into them,

דהיינו מה שהמשיך והטה מדותיו לתאוות עוה"ז ונעשה המדה מעורבת ברע הרבה רובה ככולה רע כו',

that is, the fact that he drew and inclined his emotive attributes toward the desires of this world, and the attribute became mixed with much evil, mostly, as though entirely, evil, etc.;

והיינו בהפריד הלבושים צואים שהן התאוות שהטה לבו עליהן בל יזכרו בל יפקדו ולא יעלו על לב והרשעה כולה בעשן תכלה.

and that is, by separating the "filthy garments," which are the desires toward which he inclined his heart: "they shall not be remembered nor recalled," "nor shall they come to mind," and "all wickedness shall vanish like smoke."

21 ויופרדו ממדותיו. שלא ימשיך עוד מדותיו אליהן ולהסיח דעתו מהן לגמרי ואז אח"כ עצם המדות דנה"ב יהופכו לקדושה ממש להיות מזה אהבה רבה אליו ית' ע"ד יתרון האור מהחשך וצעק לבו אל ה' בחילא יתיר.

And they will be separated from his emotive attributes (middos): that he no longer draws his emotive attributes toward them, and removes his mind from them entirely. And then, afterward, the very essence of the emotive attributes of the animal soul will be transformed into actual holiness, so that from this there comes an abundant love (ahavah rabbah) for Him, may He be blessed, in the manner of "the advantage of light from darkness," and his heart cries out to G-d with greater strength (b'cheila yatir).

22 וז"ש בזהר בפ"י בכל לבבך בשני יצריך ודא הוא רזא. וצ"ל מהו הרזא דלכאורה פשוט הוא מאד שתהיה האהבה להקב"ה בשני יצריך כמ"ש בגמ'

And this is [the meaning of] what is written in the Zohar, in explaining "with all your heart (lev-avcha)": "with both your inclinations; and this is a mystery." And we need to understand what the mystery is, for at first glance it is very simple that the love for the Holy One, blessed be He, should be with both your inclinations, as stated in the Gemara;

אלא שהוא לפי שאינו מוכן איך היצירה והתאוה שהי' לו בעוה"ז תוכל אהבה זו ממש להתהפך וליכלל בקדושה להיות אהבה רבה לה' ולא עוד

but it is because it is not understood how the evil inclination and the desire that he had for this world, how this very love can be transformed and included in holiness, to become an abundant love for G-d; and not only this,

אלא שאז הוא נעלה אפילו מהיצ"ט כי עולה בשרשו בס"ג שלמעלה משם מ"ה, אך מ"מ באמת כך הוא דכאשר הכלים של הרצון דנה"ב יכלו וישרפו

but then it is loftier even than the good inclination, for it rises to its root in Sag, which is above the Name Mah. But nevertheless, in truth it is so: for when the vessels of the will of the animal soul are consumed and burned,

דהיינו להיות עוצם עיניו מראות ברע ומחשבתו מלהרהר ונשאר רק האפר הוא הרצון עצמו אז יוכל להתהפך להיות רצון זה עצמו לה' ית'

that is, that he "shuts his eyes from looking upon evil," and his thought from musing [on it], and there remains only the ash, which is the will itself, then it can be transformed, so that this very will is for G-d, may He be blessed.

וזהו בחי' ומדרגת תשובה מאהבה כו', וזהו ענין אפר במקום הנחת תפילין כמ"ש לתת להם פאר תחת אפר אל"ף הוא המתקה דה"ג מנצפ"ך בגימ' פר.

And this is the level and rank of teshuvah (return) out of love, etc. And this is the matter of ash on the place where the tefillin are laid, as it is written, "to give them glory (pe'er) in place of ash (efer)": the alef is the sweetening of the five Gevuros, Mantzepach, which in numerical value equal par (280).

ופי' וענין המיתוק היינו לאהפכא מרירו למיתקו (ופי' זה מבואר בפי' מקץ בד"ה נר חנוכה כו' מזוזה מימין כו')

And the meaning and matter of the sweetening is "to turn bitterness into sweetness" (and this explanation is explained in Parshas Mikeitz, in the discourse beginning "The Chanukah lamp," etc., "the mezuzah on the right," etc.)

ומחשוכא לנהורא כו' וז"ל הרח"ו בשער תיקון עונות ספ"ב ואחר שנשרפו הדינים ונעשו אפר מתמתקים

"and darkness into light," etc. And these are the words of Rabbi Chaim Vital in Sha'ar Tikkun Avonos, at the end of chapter 2: "And after the judgments are burned and become ash, they are sweetened;

ולכן היו שורפים הפרה אדומה. ונותנים אפר במצח כי שמה התחלת היסוד לעורר הזיווג כי הגבורות הם מ"ן עכ"ל,

and therefore they would burn the red heifer. And they put ash on the forehead, for there is the beginning of Yesod (foundation), to arouse the union, for the Gevuros are mayin nukvin (feminine waters)." End of quote.

ובזה יובן ענין נתינת האפר ע"ג מים חיים. כי הנה האפר הוא בירור המדות דנה"ב להיות בשני יצריך והוא בחי' רצוא.

And with this will be understood the matter of placing the ash upon the living water. For the ash is the refinement of the emotive attributes of the animal soul, to be "with both your inclinations," and it is the level of "running" (ratzo).

23 ואח"כ צ"ל בחי' שוב וזהו ענין ונתן עליו מים חיים אל כלי מים הוא בחי' חכמה,

And afterward there must be the level of "returning" (shov); and this is the matter of "and he shall put upon it living water in a vessel." Water is the level of Chochmah (wisdom);

אך מים חיים שהם הנובעי מתחת לארץ היינו המשכת ונביעת החכמה שנמשך ונובע מבחי הכתר שנק' מקור מים חיים

but living water, which wells up from beneath the earth, is the drawing-forth and welling-up of Chochmah, which is drawn and wells up from the level of Keser (the Crown), which is called "the source of living water,"

והוא סתימא דכל סתימין והוא בחי' החכמה שבתורה ומים חיים אלו צ"ל אל כלי דוקא

and it is "the most hidden of all hidden" (stima d'chol stimin); and it is the level of the wisdom that is in the Torah. And this living water must be [put] specifically "in a vessel":

היינו אותיות התורה מס' ברכות מס' שבת שהם כלים לאור א"ס ב"ה המלוכש שם, ועסק התורה זהו בחי' שוב להיות המשכת אור א"ס ב"ה למטה.

that is, the letters of the Torah, Tractate Berachos, Tractate Shabbos, which are vessels for the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, that is clothed there. And the study of Torah is the level of "returning," to be a drawing-down of the Infinite Light, blessed be He, below.

ומ"מ צ"ל האפר ע"ג מים חיים שגם אחר בחי' השוב לא יתכבה הרצוא ויהי' רשומו ניכר

And nevertheless the ash must be upon the living water: that even after the level of "returning," the "running" will not be extinguished, and its impression will be recognizable

(ועמש"ל פי יתרו בד"ה וכל העם רואים את הקולות כו' מענין זה איך שאין המים מכבין האש כו'):

(and see what is written above in Parshas Yisro, in the discourse beginning "And all the people saw the voices," etc., on this matter, how the water does not extinguish the fire, etc.).

24 ד ועתה יש להבין ביאור ענין תולעת שני, והענין עפמ"ש בפע"ח שער ה' פ"ג בפרשת עולת התמיד ובמ"ח שם עולת

4. And now we must understand the explanation of the matter of the scarlet worm (tola'as shani). And the matter is according to what is written in Pri Etz Chaim, Sha'ar 5, chapter 3, on the section of the continual burnt-offering (olas hatamid), and in Mishnas Chassidim there: olas

שהם אותיות תולע ומספרו אבגית"ץ שהוא חסד שבגבורות סוד תולעת יעקב כו' להקריב אותיות להקריב כו' ע"ש במ"ח.

has the letters of tola (worm), and its numerical value is [that of] Avgitatz, which is Chesed (kindness) within the Gevuros, the mystery of "the worm of Yaakov," etc.; l'hakriv (to offer up) has the letters of l'harkiv (to cause to rot), etc. See there in Mishnas Chassidim.

והרמ"ז בפ' צו (בדף כ"ז) כ' שלהיותו שם גבורה סגולתו להפריד הקדושה מן הטומאה ולהעלות ממטה למעלה כו'

And the Ramaz, in Parshas Tzav (on page 27), wrote that because it is a Name of Gevurah (restraint), its special power is to separate holiness from impurity and to raise up from below to above, etc.;

ע"ש וכמ"ש ג"כ בפ' מסעי בענין מ"ב מסעות שהיו ג"כ להכניע הקליפות ולהעלות הקדושה וכמ"ש

see there. And as is also written in Parshas Masei on the matter of the forty-two journeys, which were also to subdue the kelipos and to raise up the holiness, as it is written,

ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' ויפוצו אויביו כו' ולכך הי' ג"כ מ"ב מסעות שהוא בחי' שם מ"ב דאנא בכח גדולת ית"ץ כו'.

"And it was, when the Ark set out, that Moshe said, 'Arise, Havayah, and let Your enemies be scattered,'" etc. And therefore there were also forty-two journeys, which is the level of the Name of forty-two [letters] of "Ana b'choach gedulas yeminecha tatir tzerurah (We beseech You, by the great power of Your right hand, release the bound one)," etc.

25 והנה ענין בחי' זו בעבודת ה' הוא כמארז"ל מה תולעת זו אינה מכה ארזים אלא בפה כן ישראל אין להם

Now, the matter of this level in the service of G-d is as our Sages, of blessed memory, said: "Just as this worm strikes the cedars only with its mouth, so Israel have nothing

אלא תפלה כו' וכמ"ש ג"כ בפ' אלה מסעי הנ"ל איך בק"ש ותפלה שייך בחי' ההעלאה דמ"ב מסעות הנ"ל ע"ש באריכות.

but prayer," etc. And as is also written in Parshas Eileh Masei, mentioned above, how the level of the ascent of the forty-two journeys mentioned above applies to the Shema and prayer; see there at length.

אמנם באמת כמו כן קאי בחי' תולעת יעקב על עסק התורה בדיבור פה וכמארז"ל (מ"ק י"ו ב') גבי דוד כשהיה יושב ועוסק בתורה היה מעדן עצמו כתולעת.

But in truth, the level of "the worm of Yaakov" likewise refers to the study of Torah with the speech of the mouth, as our Sages, of blessed memory, said (Moed Katan 16b) regarding David: when he would sit and occupy himself with Torah, he would make himself soft like a worm.

והענין שהתורה נק' עוז ותושיה דהיינו שהדבור בתורה נותן עוז וכח לנפש האלקית שתוכל לעלות ולהתכלל בא"ס ב"ה ומחלשת כח הנפש הבהמית המונעת העלאה ודביקות זו כו'

And the matter is that the Torah is called "strength and sound wisdom" (oz vesushiyah): that is, speech in Torah gives strength and power to the G-dly soul, so that it can rise and be included in the Infinite One (Ein Sof), blessed be He; and it weakens the power of the animal soul, which holds back this ascent and cleaving, etc.

וזהו שבחי' עולת תמיד עולת אותיות תולע היא העשויה בהר סיני כו' בקבלת התורה שכח זה להיות הלכה היוצאה מפיהם דבר ה' ממש זהו ניתן להם בזמן קבלת התורה,

And this is [why] the level of the continual burnt-offering, olas, the letters of tola, is "the one that was made at Mount Sinai," etc., at the receiving of the Torah: for this power, that the halachah coming out of their mouths should be actually the word of G-d, was given to them at the time of the receiving of the Torah.

וזהו ענין לאמר דוידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר וכמ"ש במ"א בפ' יתרו בד"ה בחדש השלישי כו'.

And this is the matter of "saying" in "And Elokim spoke all these words, saying," as is explained elsewhere, in Parshas Yisro, in the discourse beginning "In the third month," etc.

26 וזהו הפי' של אנא בכח גדולת ימינך תתיר צרורה. דהנה כתיב ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב.

And this is the meaning of "We beseech You, by the great power of Your right hand, release the bound one" (Ana b'choach gedulas yeminecha tatir tzerurah). For it is written, "Your right hand, Havayah, is glorious in power; Your right hand, Havayah, shatters the enemy."

שע"י שהימין נאדר בכח שהוא התורה כמ"ש קול ה' בכח כי אורייתא מחכמה נפקת והימין שהוא החסד מקבל מהחכמה.

That is, through the right being "glorious in power (ko'ach)," which is the Torah, as it is written, "The voice of Havayah is in power," for "the Torah comes forth from Chochmah (wisdom)," and the right, which is Chesed (kindness), receives from Chochmah

[וגם יש בחי' רוב חסד שמתלבש בחכמה כו'] עי"ז דוקא תרעץ אויב הוא היצר הרע.

[and there is also the level of "and abundant in kindness" (verav chesed), which is clothed in Chochmah, etc.], through this specifically "it shatters the enemy," which is the evil inclination.

כי מצד עצמות אור א"ס הרי גם שממית בידים תתפש כו', ולכן אמר אויב ארדוף אשיג כו', אלא ע"י התורה שהיא החכמה נעשה ההבדלה

For from the side of the essence of the Infinite Light (Or Ein Sof), after all, even "the spider takes hold with its hands," etc. And therefore "the enemy said, 'I will pursue, I will overtake,'" etc. But through the Torah, which is Chochmah, the separation is made,

וכדכתיב משם אורידך נאם הוי' נאם הוא בחי' דבור של התורה כו' ולכן נק' החכמה דין כמ"ש האריז"ל שבחי' גבורה דעתיק מלובש במו"ס.

as it is written, "From there I will bring you down, says (ne'um) Havayah": ne'um is the level of the speech of the Torah, etc. And therefore Chochmah is called "judgment" (din), as the Arizal wrote, that the level of Gevurah (restraint) of Atik is clothed in Mocha Stima'ah (the hidden brain).

27 וזהו אנא בכח גדולת ימינך תתיר כו' ר"ל ע"י שהימין נאדר בכח גדולת שהיא התורה והיינו ע"י הקל קול יעקב עי"ז תתיר צרורה ותרעץ אויב,

And this is "We beseech You, by the great power of Your right hand, release," etc.: that is to say, through the right being glorious in the "great power," which is the Torah, namely, through "the voice is the voice of Yaakov," through this You "release the bound one" and "shatter the enemy."

וזהו בחי' תולעת יעקב שמכה ומרקיב הארז כמו שכתוב אח"כ קרע שטן וכמ"ש יכלו שוטני נפשי.

And this is the level of "the worm of Yaakov," which strikes the cedar and makes it rot, as is written afterward, kra satan ("tear up the Satan"), and as it is written, "Let the adversaries of my soul be consumed."

והנה ענין אין כחו אלא בפיו שהוא הדבור דוקא באותיות התורה והתפלה הוא כמבואר לעיל שהדבור נמשך מבחינת כתר שהוא בחי' מדבר

Now, the matter of "its strength is only in its mouth," which is speech specifically, in the letters of Torah and prayer, is as explained above: that speech is drawn from the level of Keser (the Crown), which is the level of the speaking,

כי נעוץ תחלתן בסופן דוקא (וזהו שהמלי' הנקרא תולעת יעקב וגם הת"ת נקרא תולע כמ"ש בפרדס בערך תולעת והם דבורי התפלה והתורה שרשן מהכתר הנקרא מדבר).

for "their beginning is wedged in their end," precisely. (And this is why Malchus (sovereignty) is called "the worm of Yaakov," and Tiferes (beauty) too is called tola, as is written in the Pardes, in the entry tola'as; and they are the words of prayer and Torah, whose root is from Keser, which is called "speaking.")

והוא ע"ד מ"ש במיכה (סי' ה') תרום ידך על צריך וכל אויביך יכרתו, שמבחי' תרום ידך היינו יד הרמה

And this is along the lines of what is written in Michah (chapter 5), "Your hand shall be lifted up over your adversaries, and all your enemies shall be cut off": that from the level of "Your hand shall be lifted up," that is, the uplifted hand,

שהוא בחי' כתר נמשך להיות וכל אויביך יכרתו וכמ"ש ג"כ ביצ"מ ובנ"י יוצאים ביד רמה וזהו ג"כ מ"ש והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל כו'

which is the level of Keser, it is drawn down that "all your enemies shall be cut off." And as is also written regarding the Exodus from Egypt, "And the children of Israel went out with an uplifted hand"; and this is also what is written, "And it was, when Moshe raised his hand, that Israel prevailed," etc.

וכמ"ש רמה ידך בל יחזיון וכתוב הסוררים אל ירומו כו', והענין ע"פ המבואר במ"א ע"פ ויקח המן את הלבוש ואת הסוס.

And as it is written, "Your hand is lifted up, yet they do not see"; and it is written, "Let the rebellious not exalt themselves," etc. And the matter is according to what is explained elsewhere on the verse "And Haman took the garment and the horse":

איך שע"י שהאדם מעורר בנפשו בחינת גאות דקדושה שלא ירצה להשפיל א"ע בתאוות עוה"ז עי"ז מעורר למעלה גם כן בחינת כי גאה גאה ותרגומו איתגאי על גיוותניא כלומר שמתגאה ומסלק השפעתו מן הגאים

how, through a person arousing in his soul the level of holy pride, so that he will not want to lower himself into the desires of this world, through this he also arouses above the level of "for He is highly exalted" (ki ga'oh ga'ah), which the Targum renders "He is exalted over the exalted": that is, He exalts Himself and withdraws His flow from the proud,

דהיינו הרשעים האומרים ידינו רמה ולא ה' פעל כל זאת בפי האזינו (ל"ב כ"ז) וכן לי יאורי ואני עשיתיני (ביחזקאל כ"ט ג')

namely, the wicked who say, "Our hand is high, and it is not Havayah who has done all this," in Parshas Haazinu (32:27), and likewise, "My river is mine, and I have made myself" (in Ezekiel 29:3).

ולכן נאמר כי גאה גאה גבי נס דק"ס שהשפיל הגאים והטביע המצרים בים והגביה שפלים והיינו ע"י בחי' גאה גאה.

And therefore "for He is highly exalted" is said regarding the miracle of the Splitting of the Sea, for He humbled the proud and drowned the Egyptians in the sea and raised up the lowly; and this is through the level of "highly exalted."

והא דלפעמים מצינו בהפך דאדרבה מחמת הגדולה יוכל להיות נמשך חיות גם לקליפות לפי שמצד הגדולה הוא כלא חשיב ואין תופס מקום לדקדק וכמ"ש שממית בידים תתפש כו'

And as for the fact that we sometimes find the opposite, that, on the contrary, because of the greatness, life-force (chayus) can be drawn even to the kelipos, since from the side of the greatness it is considered as nothing and there is no room to be exacting, as it is written, "The spider takes hold with its hands," etc.,

זהו דוקא כביכול כשאנו מתגאה ומתרומם אז הוא בלי דקדוק וכיון דכולא קמיה כלא לכן יכולים הכל לקבל,

this is specifically when, as it were, He does not exalt and raise Himself; then it is without exactingness, and since "all before Him is as nothing," therefore all can receive.

אבל ע"י בחי' גאה גאה אז יקפיד שלא יקבלו הגאים הרשעים וזהו ה' רמה ידך כל יחזיון פי' דוקא כאשר רמה ידך ע"י כל יחזיון כו'.

But through the level of "highly exalted," He is then particular that the proud, the wicked, should not receive. And this is "Havayah, Your hand is lifted up, yet they do not see": meaning, specifically when "Your hand is lifted up," through this "they do not see," etc.

28 ונראה לבאר זה עפ"י האריז"ל בפי' עבדים היינו לפרעה היונק מעורף דא"א דדוקא מבחינת עורף ואחוריים דכתר משם יוכל גם פרעה שאמר לי יאורי כו'

And it seems [possible] to explain this according to what the Arizal wrote in explaining "We were slaves to Pharaoh," who draws nourishment from the nape (oref) of Arich Anpin: that specifically from the level of the nape and the back of Keser (the Crown), from there even Pharaoh, who said, "My river is mine," etc.,

גם כן לקבל חיות ויניקה משא"כ כשנמשך השפע מבחינת פנים כתיב יאר ה' פניו אליך דוקא, וזהו רמה ידך שנמשך מבחינת פנים אזי כל יחזיון.

can also receive life-force (chayus) and nourishment; which is not so when the flow is drawn from the level of the face (panim): [of this] it is written, specifically, "May Havayah make His face shine upon you." And this is "Your hand is lifted up": that it is drawn from the level of the face, and then "they do not see."

29 וגם י"ל כי הנה פי' גאה גאה הוא ע"ד אדון הנפלאות דהיינו שאפי' בחי' פלא נחשב אצלו ית' כעשיה גשמיות כמ"ש עושה פלא וכמ"ל בפי' בשלח בד"ה אשירה כו'

And it can also be said that the meaning of "highly exalted" (ga'oh ga'ah) is along the lines of "Master of wonders": that is, even the level of wonder is considered by Him, may He be blessed, like physical making, as it is written, "doing wonders" (oseh fele); and as is explained above in Parshas Beshalach, in the discourse beginning "I will sing," etc.

ובחי' ומדרגה זו הוא הנקרא עתיק יומין המתנשא מימות עולם שהוא בחי' העליונה שבכתר סתימא דכל סתימין, וכמ"ש ג"כ בזוהר (בשלח דף נ"ב) גבי קי"ס בעתיקא תליא מילתא.

And this level and rank is what is called Atik Yomin (the Ancient of Days), "who is exalted from the days of the world," which is the highest level in Keser (the Crown), "the most hidden of all hidden"; and as is also written in the Zohar (Beshalach, page 52) regarding the Splitting of the Sea: "the matter depends on Atika."

והענין כי בחי' עתיק היינו פנימית הכתר דהיינו שכולו פנים ואין בו בחי' אחוריים כלל כמ"ש בע"ה
שער עתיק פ"ב,

And the matter is that the level of Atik is the inner dimension (pnimiyus) of Keser: that is, it is all face, and there is no level of "back" in it at all, as is written in Etz Chaim, Sha'ar Atik, chapter 2.

ולכן נאמר ע"ז גאה גאה גיאה על גיוותניא שמבחינה זו אין שום יניקה לקליפות ורשעים שיניקתם
מצד גדולתו ית' מ"מ הוא

And therefore of this it is said, "highly exalted," "He is exalted over the exalted": for from this level there is no nourishment at all for the kelipos and the wicked; for their nourishment, which comes from the side of His greatness, may He be blessed, is nevertheless

רק מבחינת אחוריים וכיון שבבחי' זו אין שייך שום אחוריים כלל ממילא א"א להיות להם יניקה.
only from the level of the back; and since in this level no back applies at all, it follows of itself that it is impossible for them to have nourishment.

30 ויניקת פרעה הוא רק מעורף דא"א כי בא"א שייך פנים ואחוריים אזי מבחי' העורף יוכל פרעה לינק

And Pharaoh's nourishment is only from the nape of Arich Anpin: for in Arich Anpin face and back apply, and so from the level of the nape Pharaoh can draw nourishment;

דהיינו שמעוצם הגדולה דכולא קמיה כלא חשיב יוכל גם פרעה לקבל והיינו דוקא כשנמשך השפע
דרך אחוריים

that is, from the immensity of the greatness, in which "all before Him is considered as nothing," even Pharaoh can receive; and this is specifically when the flow is drawn by way of the back,

דהיינו כמאן דשדי בתר כתפין משא"כ כשנמשך מבחי' פנים דא"א ברצון וחשק וחפץ ע"ז נאמר
ויוציאנו ה' אלקינו כו' (וכמ"ש באריכות במ"א ע"פ מאמר עבדים היינו הני"ל).

that is, like one who throws [something] over his shoulders. Which is not so when it is drawn from the level of the face of Arich Anpin, with will, longing and desire: of this it is said, "And Havayah our G-d brought us out," etc. (as is explained at length elsewhere on the passage "We were slaves," mentioned above).

וזהו וברוב גאונך תהרוס קמייך. ברוב גאונך דייקא שהוא בחי' גאה גאה שמבחי' זו ודאי תהרוס קמייך דמשם א"א להם לינק מטעם הנ"ל (ועיין בזהר פ' בשלח דף נ"ח ע"ב ודו"ק)

And this is "And in the greatness of Your exaltedness You overthrow those who rise against You": "in the greatness of Your exaltedness" precisely, which is the level of "highly exalted"; for from this level You certainly "overthrow those who rise against You," since from there it is impossible for them to draw nourishment, for the reason mentioned above (and see the Zohar, Parshas Beshalach, page 58b, and consider it carefully).

וזהו ג"כ מ"ש במ"א בפ"י ישא ה' פניו אליך כלומר שישא ויגביה פניו לבחי' שאין שם בחי' אחוריים כלל ועי"ז יומשך ההשפעה אליך דייקא.

And this is also what is explained elsewhere on the meaning of "May Havayah lift up His face to you": that is, that He lift and raise His face to the level where there is no level of back at all, and through this the flow will be drawn "to you," precisely.

וזהו רם ונשא כו' משפיל גאים כו' כה אמר רם ונשא כו' ואת דכא ושפל רוח כו'.

And this is "Exalted and lifted up," etc., "He lowers the proud," etc.; "For thus says the One who is exalted and lifted up," etc., "and with the crushed and lowly of spirit," etc.

כי רמה ירך דייקא אז בל יחזיון וכמ"ש ג"כ במ"א בפ"י כי יד על כס יה שהוא בחי' יד רמה דייקא כו'

For [when] "Your hand is lifted up," precisely, then "they do not see." And as is also explained elsewhere on the meaning of "For a hand is upon the throne of Kah," that it is the level of the uplifted hand specifically, etc.;

ע"ש באריכות בד"ה חייב אינש לבסומי בפוריא. גם י"ל כי יד רמה היינו ת"ת שבכתר כו' שהת"ת עולה עד כו'.

see there at length, in the discourse beginning "A person is obligated to become intoxicated on Purim." It can also be said that the uplifted hand is Tiferes (beauty) within Keser (the Crown), etc., for Tiferes rises up to, etc.

31 ומכ"ז יובן ענין תולעת יעקב שהוא בחי' דבור התורה והתפלה ששרשו מבחי' הנ"ל שממשיך מבחי' פנימית הכתר וכמ"ש לקמן בפי' חקת התורה וכמ"ש באגה"ק סד"ה דוד זמירות קרית להו בענין הלוחות שהיו נקראים משני עבריהם

And from all this will be understood the matter of "the worm of Yaakov," which is the level of the speech of Torah and prayer, whose root is from the level mentioned above, for it draws down from the level of the inner dimension (pnimiyus) of Keser (the Crown), as is explained below on the meaning of "the statute of the Torah," and as is written in Iggeres HaKodesh, at the end of the epistle beginning "David, you called them songs," on the matter of the tablets, which were read from both their sides;

דהיינו לומר ששרשן מבחי' ע"י שכולו בחי' פנים ואין בו בחי' אחוריים כלל כנ"ל ולכן זהו בחינת עולת תמיד כו' להקריב.

that is to say, that their root is from the level of Atik Yomin, which is entirely the level of face and has no level of back at all, as mentioned above. And therefore this is the level of the continual burnt-offering (olas tamid), etc., l'hakriv (to offer):

אותיות תולע כו' להרקיב שלא יומשך השפע לקליפות שרש היצר הרע המגביהים א"ע כנשר לינק מבחי' עורף כו'

the letters of tola, etc., l'harkiv (to make rot), so that the flow will not be drawn to the kelipos, the root of the evil inclination, which raise themselves up like an eagle to draw nourishment from the level of the nape, etc.

ועל זה נאמר משם אורידך נאם ה' נאם הוא הדבור כנ"ל (ועמ"ש"ל פרשה וישלח על פי' ויאבק כו').

And of this it is said, "From there I will bring you down, says Havayah": ne'um (says) is speech, as mentioned above (and see what is written above in Parshas Vayishlach on the verse "And [a man] wrestled," etc.).

גם יובן זה על דרך מה שכתוב במ"א שהתורה נקרא משל הקדמוני שלהיות נמשך גילוי אור מבחי' קדמונו של עולם שלמעלה מבחינת סוכ"ע וממכ"ע הוא דוקא ע"י התורה שהיא בחי' משל ולבוש לבחי' זו כו'.

This will also be understood along the lines of what is written elsewhere, that the Torah is called "the parable of the Ancient One" (meshal hakadmoni): that for a revelation of light to be drawn from the level of "the Ancient One of the world," which is above the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) and the light that fills all worlds (memalei kol almin), is specifically through the Torah, which is the level of a parable and a garment for this level, etc.

32 והנה ר"ת אנא בכח כו' הוא גימטריא תולע ור"ת שועתנו קבל ושמע צי"ת הוא גימטריא תולעת.

Now, the initials of "Ana b'choach," etc., are the numerical value of tola, and the initials of "Shava-seinu kabel ushma tza'akaseinu yode'a ta'alumos" (Accept our plea and hear our cry, You who know hidden things) are the numerical value of tola'as.

ענין ב' בחי' תולע ותולעת יש לומר שהן ב' בחי' דהיינו אותיות התורה ואותיות התפלה

As for the matter of the two levels, tola and tola'as, it can be said that they are two levels: namely, the letters of the Torah and the letters of prayer;

כי בכח גדולת ימינך כו' קאי על אותיות ודבור בתורה כנ"ל ושועתנו קבל כו' זהו ענין התפלה. ועיין בלק"ת מהאריז"ל פ' תרומה ד"ה ותולעת שני.

for "by the great power of Your right hand," etc., refers to the letters and speech in Torah, as mentioned above, and "Accept our plea," etc., is the matter of prayer. And see the Arizal's Likkutei Torah, Parshas Terumah, in the passage beginning "And scarlet of the worm."

עו"ל בפ"י אין כחו אלא בפיו כי גם למעלה איתא דעת גניז בפומא וז"ש מפיו דעת כו' (עיין נדה דף ע').

It can further be said, on the meaning of "its strength is only in its mouth," that above, too, it is stated, "Daas (knowledge) is hidden in the mouth"; and this is [the meaning of] what is written, "from His mouth, knowledge," etc. (see Niddah, page 70).

וזהו ענין השלכת שני תולעת לתוך שרפת הפרה כי שרפת הפרה היינו להחזיר היניקה של החיצונים

And this is the matter of casting the scarlet of the worm into the burning of the heifer: for the burning of the heifer is to bring back the nourishment of the external forces,

דהיינו בירור ותיקון ק"נ (שע"י ג"כ לא יוכלו הקליפות שלמטה מק"נ לינק מהקדושה שיניקתם הוא ע"י אמצעות בחי' ק"נ כנ"ל)

that is, the refinement and rectification of kelipas nogah (the glowing husk) (through which, also, the kelipos below kelipas nogah will not be able to draw nourishment from holiness, for their nourishment is by means of the level of kelipas nogah, as mentioned above);

אכן כדי שלא יקבלו עוד יניקה לזה היה השני תולעת שמרקיב ומכלה יניקתם (ועי' בזהר פ' ויחי) (דרל"ה ע"ב) ע"פ

but so that they will no longer receive nourishment, for this there was the scarlet of the worm, which rots and consumes their nourishment (and see the Zohar, Parshas Vayechi) (238b) on the verse

כי כל ביתה לבוש שנים, וגם י"ל שזהו ג"כ שלא יגביהו א"ע כנשר לקבל יניקה מלמעלה כו' "for all her household are clothed in scarlet (shanim)." And it can also be said that this is also so that they will not raise themselves up like an eagle to receive nourishment from above, etc.,

וכמ"ש במ"א ע"פ ואשמיד פריו ממעל ושרשיו מתחת כו' ועמ"ש סד"ה נאוו לחיך בתורים מענין כחוט השני שפתותיך כו':

as is written elsewhere on the verse "And I destroyed his fruit from above and his roots from beneath," etc. And see what is written at the end of the discourse beginning "Your cheeks are comely with rows [of jewels]," on the matter of "Your lips are like a thread of scarlet," etc.

33 ה וזהו ענין חקת התורה. לשון חקיקה. והענין הוא שהחקיקה הוא גבוה יותר מאותיות הכתב, ולכן בלוחות כתיב חרות על הלוחות שנמשכו משרש התורה כמו שהיא בבחי' אותיות החקיקה.

5. And this is the matter of "the statute (chukas) of the Torah": an expression of engraving (chakikah). And the matter is that engraving is higher than letters of writing; and therefore regarding the tablets it is written, "engraved upon the tablets," for they were drawn from the root of the Torah as it is in the level of engraved letters.

34 ותורה שבכתב היינו אחר התלבשותה בבחינת אותיות הכתב ובפרה אדומה נאמר זאת חקת התורה שבה ועל ידה ממשיכים מבחינת חקת התורה להיות נמשך ומתגלה למטה

And the Written Torah is [the Torah] after its enclothing in the level of written letters. And regarding the red heifer it is said, "This is the statute of the Torah," for in it and through it one draws down from the level of "the statute (engraving) of the Torah," that it be drawn and revealed below.

וזהו אשר צוה הוי' שיהיה בחי' צוותא וחיבור משם הוי' דעתיק אשר הוא בחינת ומדרגת אותיות החקיקה. לאמר בבחי' חכמה שזהו בחי' תשב"כ.

And this is "that Havayah commanded": that there be a level of joining (tzavta) and connection from the Name Havayah of Atik, which is the level and rank of the engraved letters, "saying": in the level of Chochmah (wisdom), which is the level of the Written Torah.

35 ובאמת בחי' ומדרגה הנקרא למעלה חקת התורה דהיינו ענין אותיות החקיקה שלמעלה הוא גבוה יותר ממדרגת החקיקה שנתגלה בהלוחות דאע"פ שהאותיות

And in truth, the level and rank that is called above "the statute (engraving) of the Torah," that is, the matter of the engraved letters above, is higher than the rank of the engraving that was revealed in the tablets. For although the letters

היו חקוקים מיניה וביה מ"מ עכ"פ נחסר מהאבן במקום האות, משא"כ בחי' חקת התורה כמו שהיא למעלה במקורה ושרשה בא"ס ב"ה אורייתא וקב"ה כולא חד.

were engraved from the stone itself and in it, nevertheless, at any rate, something was missing from the stone in the place of the letter. Which is not so with the level of "the statute of the Torah" as it is above, in its source and root in the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, [where] "the Torah and the Holy One, blessed be He, are entirely one."

והענין הוא עפמ"ש בזהר (ר"פ בראשית דט"ו) בריש הורמנתא דמלכא גליף גליפו בטהירו עילאה. וגליף הוא חקיקה כי תרגום ופתחת עליו פתוחי ותגלוף כו'

And the matter is according to what is written in the Zohar (beginning of Parshas Bereishis, 15): "At the head of the King's authority (b'reish hormenusa d'malka), He engraved an engraving in the supernal luster." And gelif is engraving (chakikah), for the Targum of "and you shall engrave upon it engravings" is vesiglof, etc.

(ופי' בריש הורמנתא דמלכא פי' באשל אברהם שזהו בחינת מלך מה"מ דהיינו בחי' מלי' דא"ס דהיינו מה שעלה ברצונו הפשוט שיהיה מלך שמו נקרא, ועמ"ש מזה בד"ה כי כארץ תוציא צמחה גבי ענין פי' המלך הקדוש שאומרים בעשי"ת).

(And the meaning of "At the head of the King's authority": the Eshel Avraham explains that this is the level of the King of the kings of kings, that is, the level of Malchus (sovereignty) of the Infinite One; that is, what arose in His simple will, that "King" should be His name. And see what is written on this in the discourse beginning "For as the earth brings forth its growth," regarding the meaning of "the holy King," which we say during the Ten Days of Teshuvah.)

והענין הוא כמו עד"מ הרושם וחוקק באבן טוב המאיר ומבהיק מאד איזה אותיות או רישומים אזי במקום החקיקה והרשימה אין מבהיק ומאיר כ"כ

And the matter is, by way of analogy, like one who marks and engraves some letters or markings in a precious stone that shines and gleams greatly: in the place of the engraving and the marking it does not gleam and shine so much

כמו שמבהיק ומאיר האבן טוב במקום שלא נעשה בו חקיקות ורישומים ששם הוא בהיר ביותר משא"כ במקום שנעשו בו חקיקות נחשך אורו מעט,

as the precious stone gleams and shines in a place where no engravings and markings were made, where it is brightest; whereas in a place where engravings were made in it, its light is darkened a little.

אבל מ"מ חקיקה זו היא באבן טוב עצמו ואין כאן עוד שום דבר בלעדו זולתי הוא לבד רק שנחשך בהירתו מעט, וכך עד"מ כשנאצל מהאור א"ס

But nevertheless this engraving is in the precious stone itself, and there is nothing else here besides it, only it alone, except that its brilliance is darkened a little. And so, by way of analogy, when there was emanated from the Infinite Light (Or Ein Sof)

(פ"י אור א"ס היינו עד"מ אור וזיו הנמשך ממנו ית' כמ"ש במ"א) בחי' כתר שהוא בחי' פרצופי עתיק ואריך נק' גליף גליפו שהחקיקה היא מיניה וביה

(the meaning of "the Infinite Light" is, by way of analogy, a light and radiance drawn from Him, may He be blessed, as is explained elsewhere) the level of Keser (the Crown), which is the level of the configurations (partzufim) of Atik and Arich, it is called "He engraved an engraving," for the engraving is from itself and in itself,

והיינו הך ממש כי הם נקרא ג"כ א"ס והם למעלה מעלה מבחי' עולם האצילות (ועי' בהרמ"ז פ' שלח בדרך קנ"ט בפ"י תלת עלמין אית ליה לקב"ה).

and it is actually the same thing; for they too are called Ein Sof, and they are far, far above the level of the World of Atzilus (Emanation) (and see the Ramaz, Parshas Shelach, on page 159, on the meaning of "The Holy One, blessed be He, has three worlds").

אך מ"מ לגבי אור א"ס נקרא הכתר ג"כ בשם חשך וכמ"ש בת"ז כתר עילאה אע"ג דאיהו אור צה אוכם אוכם קדם עילת העילות,

But nevertheless, relative to the Infinite Light, Keser too is called by the name "darkness," as is written in the Tikkunei Zohar: "The supernal Crown, even though it is a clear light, is black, black before the Cause of causes."

וזהו כמשל שבמקום החקיקה נחשך בהירות האבן טוב ואינו כמו בהירות האבן טוב שלא במקום החקיקה שהוא האור א"ס שלמעלה מבחי' אצילות הכתר דלית מחשבה תפיסא ביה כלל, ובמקום החקיקה

And this is like the analogy, that in the place of the engraving the brilliance of the precious stone is darkened and is not like the brilliance of the precious stone not in the place of the engraving, which is the Infinite Light that is above the level of the emanation of Keser, of which "no thought can grasp Him at all"; and in the place of the engraving,

שהוא אצילות עתיק ואריך נקרא אוכם אוכם לגבי האור עצמו ועי"ז יוכל להיות מקור ושרש להתהוות ע"ס דאצי".

which is the emanation of Atik and Arich, it is called "black, black" relative to the light itself; and through this it can be a source and root for the coming-into-being of the Ten Sefiros of Atzilus.

אבל מ"מ הרי חקיקה וגליפו זו היא למעלה מעלה מבחי' אותיות הכתב, על דרך משל שבחקיקת האותיות עם היות שע"ז נתגלה ונתהווה בחי' אותיות שזהו עד"מ אצילות עתיק ואריך.

But nevertheless, this engraving (gelifu) is far, far above the level of written letters. By way of analogy, in the engraving of the letters, although through this the level of letters was revealed and came into being, which is, by way of analogy, the emanation of Atik and Arich,

מ"מ האותיות הן מיניה וביה שלא נוסף עליו דבר ולא חסר דבר כלל זולת האבן טוב לבדו רק שנחשך בהירתו קצת.

nevertheless the letters are from itself and in itself: nothing at all was added to it and nothing is lacking; there is nothing but the precious stone alone, only that its brilliance is darkened somewhat.

כך עד"מ בחי' הכתר הוא בחי' א"ס ממש רק שלגבי אמתת האור א"ס נקרא חשך כו',

So, by way of analogy, the level of Keser is the level of the Infinite One (Ein Sof) itself, only that relative to the true Infinite Light it is called darkness, etc.;

מה שאין כן אותיות הכתב שכותב ע"ג הספר בדיו הרי הדיו הוא דבר זר ממש בעצם מהקלף

which is not so with written letters, which one writes upon the scroll in ink: the ink is something actually foreign in essence to the parchment,

וגם שהדיו שחור מסתיר לגמרי על לבנונית הקלף שתחת הדיו עד שאינו נראה כלל לובן הקלף שתחת האות.

and also the black ink completely hides the whiteness of the parchment under the ink, until the white of the parchment under the letter is not seen at all.

36 וזהו בחינת חו"ב דאצילות שבהתלבשות התורה בחו"ב כמאמר אורייתא מחכמה נפקת נק' תושב"כ,

כמשל אותיות הכתב הנ"ל כי החכ' היא כעשי' גופני' לגבי אוא"ס ב"ה

And this is the level of Chochmah and Binah of Atzilus: for with the enclothing of the Torah in Chochmah and Binah, as in the saying, "The Torah comes forth from Chochmah," it is called the Written Torah, like the analogy of the written letters mentioned above. For Chochmah (wisdom) is like physical action relative to the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He,

שהוא מרומם למעלה מעלה ממהות וגדר בחי' חכמה, ומה שאעפ"כ נמשך ומתלבש אור א"ס בחו"ב הי"ז כמשל שמתלבש הקלף באותיות שעושים עליו מדיו שהדיו אינו מערך ומהות הקלף הלבן כלל.

which is exalted far, far above the essence and definition of the level of Chochmah. And that, nevertheless, the Infinite Light is drawn down and clothed in Chochmah and Binah (understanding), this is like the analogy of the parchment being clothed in the letters that are made upon it from ink, for the ink is not at all of the order and essence of the white parchment.

37 ולא כמו בחקיקה שהאותיות הם דבר א' ממש עם האבן טוב וגם אין האות מסתיר כלל.

And it is not like engraving, where the letters are actually one thing with the precious stone, and also the letter does not hide at all.

וקצת יוכלו למצוא משל ע"ז כמו גילוי השכל לגבי מהות הנפש שהיא באמת למעלה מהשכל הרי הוא

And one can find something of an analogy for this, such as the revelation of the intellect relative to the essence of the soul, which is in truth above the intellect: [the revealed intellect] is

כמו מהות בפ"ע רק שהנפש פועלת על ידו משא"כ בחי' כח השכל שבנפש זהו התפשטות אור הנפש עצמו כו' ולכן הכתר שנק' רצה"ע נמשל לאותיות החקיקה וחז"ל נקרא אותיות הכתב כו'.

like an entity by itself, only that the soul acts through it; whereas the level of the power of intellect within the soul is the extension of the light of the soul itself, etc. And therefore Keser (the Crown), which is called the Supernal Will, is likened to engraved letters, and Chochmah and Binah are called written letters, etc.

38 והגם שבאצילות איהו וגרמוהי חד, זהו לגבי בריאה יצירה עשיה שהן בחינת נברא ויש לכן לגבי ב"ע נקרא אצילות איהו וגרמוהי חד.

And although in Atzilus "He and His vessels are one" (ihu vegarmohi chad), that is relative to Beriah, Yetzirah and Asiyah, which are the level of the created and of "something" (yesh); therefore, relative to Beriah, Yetzirah and Asiyah, Atzilus is called "He and His vessels are one."

אבל לגבי עתיק וא"א נק' אפילו החכמה שהיא ראשית האצילות בשם בריאה יש מאין כמ"ש והחכמה מאין תמצא יש מאין.

But relative to Atik and Arich Anpin, even Chochmah (wisdom), which is the beginning of Atzilus, is called by the name beriah, "something from nothing," as it is written, "And wisdom is found from nothing (ayin)": something from nothing.

והיינו בחינת כלים דע"ס דאצילות שנק' כלים שא"ס ב"ה פועל על ידו, ולכן התורה שהיא נמשכה מחכמה דאצילו המתלבשת בבינה שחז"ל הם

And this is the level of the vessels of the Ten Sefiros of Atzilus, which are called vessels because the Infinite One, blessed be He, acts through them. And therefore the Torah, which was drawn from Chochmah of Atzilus, which is clothed in Binah (understanding), for Chochmah and Binah are

תריין ריעין דלא מתפרשין ועיקר בחינת התהוות אותיות הוא בבינה שנקרא ספר (כמ"ש במ"א ע"פ אמר עם הספר ועיין בזח"ב ויקהל ד"ר ע"א מענין תשב"כ)

"two companions that never part," and the main level of the coming-into-being of letters is in Binah, which is called sefer (book) (as is written elsewhere on the verse "he said with the letter (sefer)," and see the Zohar, Part II, Vayakhel, 200a, on the matter of the Written Torah),

נקי תשב"כ באש שחורה ע"ג אש לבנה, דכמו שאותיות שמהדיו מסתירים לובן הקלף שתחתיו כך מה שנמשך אור א"ס ב"ה אש לבנה להיות מושג בחו"ב דאצילות זהו הסתר והעלם ממש

is called the Written Torah, in black fire upon white fire. For just as the letters made of ink hide the white of the parchment beneath them, so the drawing-down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, the white fire, to be grasped in Chochmah and Binah of Atzilus, is an actual hiding and concealment;

כי אור א"ס ב"ה אין שייך לומר בו השגה והבנה כלל אלא רק ע"י צמצום האור כו'.

for regarding the Infinite Light, blessed be He, one cannot speak of comprehension and understanding at all, except only through a contraction (tzimtzum) of the light, etc.

39 ועמ"ש בד"ה שחורה אני ונאווה בפ"י וענין מארז"ל בשה"ש רבה ס"פ ראשו כתם פז אמר רשב"ל תורה

שנתן הקב"ה היתה עורה של אש לבנה וכתובה באש שחורה כו'

And see what is written in the discourse beginning "I am black but comely," on the meaning and matter of the saying of our Sages, of blessed memory, in Shir HaShirim Rabbah, at the end of [the section] "His head is as the finest gold": "Reish Lakish said, 'The Torah that the Holy One, blessed be He, gave: its parchment was of white fire, and it was written with black fire,' etc.;

הה"ד מימינו אש דת, ונתבאר שם עד"מ אותיות המחשבה המלבישים את השכל כו' וזהו ענין תש ב"כ וענין המשל לאותיות החקיקה.

as it is written, 'From His right hand, a fiery law.'" And it was explained there by way of the analogy of the letters of thought that clothe the intellect, etc.; and this is the matter of the Written Torah, and the matter of the analogy for the engraved letters.

זהו מש"ש וצמצום הזה הוא כמו במשל בחי' אותיות שבנפש כדי להיות גילוי אותיות ממש במחשבה ודבור שבחינת צמצום והתהוות אותיות שבנפש זהו משל לבחינת אותיות החקיקה שלמעלה

This is what is written there. And this contraction is like, in the analogy, the level of the letters in the soul, so that there be a revelation of actual letters in thought and speech: for the level of the contraction and coming-into-being of letters in the soul is an analogy for the level of the engraved letters above,

שהם מקור ושרש להיות אחר כך ניתנה התשב"כ באש שחורה ע"ג אש לבנה (ועיין מזה ג"כ בזח"ג נשא קל"ב א'. נשא קל"ב א'. שופטים ער"ה א'):

which are the source and root for the Written Torah afterward to be given in black fire upon white fire (and see on this also in the Zohar, Part III, Nasso, 132a; Nasso, 132a; Shoftim, 275a).

40 והנה בפרה אדומה נאמר זאת חקת התורה שע"י רצוא ושוב דאפר הפרה ומים חיים כנ"ל עי"ז נמשך מבחי' אותיות החקיקה דעתיק ואריך דאצילות.

Now, regarding the red heifer it is said, "This is the statute of the Torah": for through the "running and returning" of the heifer's ash and the living water, as mentioned above, through this there is drawn down from the level of the engraved letters of Atik and Arich of the World of Atzilus (Emanation).

ולזה אמר עליה שלמה המלך ע"ה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני (בקהלת ס"ו ז' כ"ג) שהיא למעלה רחוק מן החכמה דאצילות אלא שע"י נמשך המשכת אור עתיק וא"א בחו"ב

And therefore King Shlomo, peace be upon him, said of it, "I said, 'I will become wise,' but it is far from me" (in Koheles, chapter 7:23): for it is above, far from Chochmah (wisdom) of Atzilus; but through it there is drawn a drawing-down of the light of Atik and Arich Anpin into Chochmah and Binah (understanding).

וזוהו ג"כ פ"י חקת התורה שיה"י נמשך התורה משרשה ומקורה שבבחי' גליף גליפו בטהירו עילאה להתלבש ולהתגלות בתשב"כ שהן חו"ב דאצילות. וזהו אשר צוה הוי' לאמר כנ"ל.

And this is also the meaning of "the statute of the Torah": that the Torah be drawn from its root and source, which is in the level of "He engraved an engraving in the supernal luster," to be clothed and revealed in the Written Torah, which is Chochmah and Binah of Atzilus. And this is "that Havayah commanded, saying," as mentioned above.

(ועיין מענין אחכמה והיא רחוקה ממני בזח"ג פינחס דרכ"ג סע"א ח"א ר"פ תולדות קל"ה א'. ויחי דרכ"ה סע"ב רבות פ' חקת ובקהלת רבה על פסוק זה ד' ק"ד א' ב' פ"ק דיומא י"ד א' פ"ק דנדה ט' א'):

(And see on the matter of "I will become wise, but it is far from me" in the Zohar, Part III, Pinchas, end of 223a; Part I, beginning of Parshas Toldos, 135a; Vayechi, end of 225b; the Rabbah on Parshas Chukas; and in Koheles Rabbah on this verse, page 104a-b; the first chapter of Yoma, 14a; the first chapter of Niddah, 9a.)

41 ו והנה ברבות ר"פ חקת. זאת חקת ז"ש מי הכתוב מי יתן טהור מטמא לא אחד (באיוב י"ד ד') כגון אברהם מתרח.

6. Now, in the Rabbah, at the beginning of Parshas Chukas: "‘This is the statute’: this is what the verse says, ‘Who can bring a pure thing out of an impure one? Not one’ (in Job 14:4): such as Avraham from Terach,

חזקיה מאחז כו' העוה"ב מהעוה"ז כו' מי עשה כן מי צוה כן מי גזר כן לא יחידו של עולם.

Chizkiyahu from Achaz, etc.; the World to Come from this world, etc. Who did so? Who commanded so? Who decreed so? Is it not the Only One of the world?"

הנה ענין מי יתן טהור מטמא אפ"ל על מה שנתברר מג"ק שלמטה מנוגה. וכמו אברהם מתרח שתרח היה עובד עבודת כוכבים כו'.

Now, the matter of "Who can bring a pure thing out of an impure one" can be said of what was refined from the three kelipos that are below nogah; as with Avraham from Terach, for Terach was an idol worshipper, etc.

אך קשה דג"ק אין להם בירור עתה עד לע"ל. וע' מענין מי יתן טהור מטמא בזח"ב

But this is difficult, for the three kelipos have no refinement now, until the Time to Come. And see on the matter of "Who can bring a pure thing out of an impure one" in the Zohar, Part II

(פקודי דרל"ז סע"א. ובת"ז תקון כ' דמ"ב ע"א) ועיין בבה"ז ר"פ חקת בענין מים חיים היינו בחי' והחכמה מאין תמצא.

(Pekudei, end of 237a; and in the Tikkunei Zohar, Tikkun 20, 42a). And see in Biurei HaZohar, at the beginning of Parshas Chukas, on the matter of living water, that it is the level of "And wisdom is found from nothing (ayin)."

ופי' שלכך צריכים כפרה להמשיך מבחי' אין שהוא הכתר מפני שיש הפרש בין זו שמטהרים הטמא

And it explains that this is why atonement (kapparah) is needed, to draw down from the level of ayin (nothing), which is Keser (the Crown): because there is a difference between this, where one purifies one who is impure

מת לשאר הבירורים שמבררים טוב מן רע ואוכל מהפסולת ששם הוא בחי' בירור לבד. אבל לא שנהפך הפסולת לאוכל והרע לטוב.

through the dead, and the other refinements, where one sorts good from evil and food from waste: there it is the level of refinement alone, but not that the waste is transformed into food and the evil into good.

42 וזהו יוכל להיות ע"י החכמה לבד כי בחכמה אתברירו. אבל כאן לטהר טמא מת וטומאת מת נמשך משבה"כ שנא' בהם וימלוך וימת כו'

And this can be through Chochmah (wisdom) alone, for "through Chochmah they are refined." But here, to purify one impure through the dead: and the impurity of the dead is drawn from the shattering of the vessels, of which it is said, "And he reigned... and he died," etc.,

שנפלו למטה מטה מק"נ וכן מעה"ד טו"ר כו' ולטהר בחי' טומאה זו הרי הטמא נהפך לטהור ואין זה which fell far, far below kelipas nogah (the glowing husk); and likewise from the Tree of Knowledge of good and evil, etc. And to purify this level of impurity, the impure is transformed into pure, and this is not

כמו בירור הנ"ל ע"כ זה א"א להמשיך מהחכמה כ"א מבחי' שלמעלה מהשבירה והתיקון בחינת כתר שע"ז נאמר ולקח מעץ החיים וחי לעולם כו' ומשם נמשך להעביר רוח הטומאה. עכ"ד.

like the refinement mentioned above. Therefore this cannot be drawn from Chochmah, but only from the level that is above the shattering and the rectification (tikkun), the level of Keser (the Crown), of which it is said, "and take from the Tree of Life... and live forever," etc.; and from there it is drawn down to remove the spirit of impurity. Thus far his words.

43 ועפ"ז י"ל שזהו ענין חכמת זה סדר קדשים ודעת זה סדר טהרות כי הקרבנות זהו ענין בירור ק"נ ובחכמה אתברירו

And according to this, it can be said that this is the matter of "wisdom" is the Order of Kodashim, and 'knowledge' is the Order of Taharos": for the offerings are the matter of the refinement of kelipas nogah (the glowing husk), and "through Chochmah (wisdom) they are refined";

וזהו חכמת זה סדר קדשים ומ"מ בירור זה דקדשים הוא ע"י החכמה משא"כ בירור דחולין שנעשו עטה"ק הוא ע"י הבינה כו'

and this is "wisdom' is the Order of Kodashim." And nevertheless, this refinement of Kodashim is through Chochmah, whereas the refinement of ordinary food prepared in the purity of the holy is through Binah (understanding), etc.

אך ודעת זה סדר טהרות כי להיות הטמא נעשה טהור זהו ע"י הדעת שהוא ממשיך מהכתר ועמ"ש מזה בביאור ע"פ אני ה' אלקיכם דפי' ציצית.

But "and 'knowledge' is the Order of Taharos": for the impure becoming pure is through Daas (knowledge), which draws down from Keser (the Crown). And see what is written on this in the explanation on "I am Havayah your G-d" in the section of tzitzis.

44 וזהו מי יתן טהור מטמא לא אחד יחידו של עולם שהוא כתר הנקי יחיד משם דוקא נמשך בחי' זו משא"כ מהחכמה הוא רק בחכמה אתברירו כו'.

And this is "Who can bring a pure thing out of an impure one? Is it not the One," the Only One of the world: which is Keser (the Crown), called "Only" (Yachid). From there specifically this level is drawn, whereas from Chochmah (wisdom) there is only "through Chochmah they are refined," etc.

גם י"ל מי יתן היינו בחי' מ"י וכמ"ש בביאור בשעה שהקדימו ישראל נעשה בענין מ"ש מי יתן והיה לבכם כו' ע"ש.

It can also be said that "Who (mi) will give" is the level of Mi, as is written in the explanation on "At the time that Israel put 'we will do' first," on the matter of what is written, "Who will give that they had such a heart," etc.; see there.

וזהו מאמר המדרש רבה כאן (פ' חקת דרע"ג סע"ד) אם נטמא זה במה תהא טהרתו לא השיבו באותו שעה נתכרכמו פניו של משה כיון שהגיע לפ' פרה אדומה כו'

And this is the saying of the Midrash Rabbah here (Parshas Chukas, page 273, end of column d): "If this one becomes impure, by what will his purification be?" He did not answer him. At that moment Moshe's face turned pale. When he reached the section of the red heifer," etc.

דמזה שנתכרכמו פניו מוכח שמש"ה רבע"ה היה קסבר שאין לו טהרה וקשה מהיכי תיתי כן.

From the fact that his face turned pale, it is evident that Moshe our teacher, peace be upon him, thought that there is no purification for him; and it is difficult: from where would he have come to this?

45 ולפי הנ"ל א"ש כי התורה נמשכה מחכמה עילאה ובחכמה אתברירו להבדיל בין הטהור לטמא כו'

But according to the above it is well understood: for the Torah is drawn from the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah), and "through Chochmah they are refined," to distinguish between the pure and the impure, etc.;

אבל זה שיהי טהור מטמא זה א"א להיות ע"י החכמה ע"כ נתכרכמו פניו עד שהגיע לפ' פרה שהיא המשכת מים חיים מבחינת עץ החיים מהכתר שמשם נמשך להיות מי יתן טהור מטמא כו'.

but that there should be a pure thing out of an impure one, this cannot come about through Chochmah. Therefore his face turned pale, until he reached the section of the heifer, which is the drawing-down of living water from the level of the Tree of Life, from Keser (the Crown), from which it is drawn that "Who can bring a pure thing out of an impure one," etc.

46 ויש להעיר מענין שלש הפוכות ויהפוך כו' את הקללה לברכה כו' עמ"ש מזה סד"ה ולא אבה בפ' תצא.

And one should note the matter of the three reversals ("And He turned," etc., "the curse into a blessing," etc.); see what is written on this at the end of the discourse beginning "And He did not want," in Parshas Teitzei.

ועמ"ש עוד בענין מי יתן טהור מטמא בת"א פ' וישלח סד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה. ובד"ה וישלח יעקב ועיין במא"א אות ח' סעיף ו'.

And see what is written further on the matter of "Who can bring a pure thing out of an impure one" in Torah Ohr, Parshas Vayishlach, at the end of the discourse beginning "And he took from what came to his hand a gift," and in the discourse beginning "And Yaakov sent"; and see Me'orei Or, letter ches, section 6.

(וע' עוד מענין מי יתן טהור בזה"א וירא ק"ב ב'. ח"ב יתרו ס"ט ב' ח"ג תזריע מ"ח ב')

(And see further on the matter of "Who can bring a pure thing" in the Zohar, Part I, Vayera, 102b; Part II, Yisro, 69b; Part III, Tazria, 48b.)

ומענין זאת חקת התורה ויקחו אליך פרה ברבות (ס"פ בא פייט קל"ה ד') ויובן ע"פ מ"ש בזה"ג פנחס (דף רמ"ד ע"ב).

And on the matter of "This is the statute of the Torah... that they take to you a heifer," in the Rabbah (end of Parshas Bo, chapter 19, page 135, column d); and it will be understood according to what is written in the Zohar, Part III, Pinchas (page 244b).

רבות תצוה ר"פ ל"ח פי אמור ספ"ל (דרי"א א'). נשא פי"ג (דרנ"ג ד') ע"פ ביום השני הקריב נתנאל:

The Rabbah on Tetzaveh, beginning of chapter 38; Parshas Emor, end of chapter 30 (page 201a); Nasso, chapter 13 (page 253, column d), on the verse "On the second day Nesanel offered."

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Copy, print and share it freely, crediting Kehot Publication Society and likuteitorah.com; it may not be sold. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likutei-torah/chukas/2/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok